

Od 1. nov. dalje
naročnina mesečno
80 din, za inozem-
stvo 90 din — ne-
deljska izdaja ce-
loletno 96 din, za
inozemstvo 120 din.
Uredništvo:
Kopitarjeva ul. 6/III
Tel. 40-01 do 40-05

Naročite
"Slovenec" koledar
Stane le 18 dinarjev
Obvezna za vse strani formata 23x20,5

SLOVENECEC

Izbeja vsak dan zjutraj razen ponedeljka in dneva po prazniku.

Ček. rač. Ljubljana
št. 10.650 za naro-
čnino in št. 10.349
za inserate.
Uprava: Kopitar-
jeva ulica 6
Tel. 40-01 do 40-05
Podruž.: Maribor,
Celje, Ptuj, Jesenice,
Kranj, Novo mesto,
Trbovlje.

Razprava o vojnih ciljih

Kljub pogostim govorom tako Hitlerja kakor Churchilla še do danes ni mogoče natančno vedeti, kateri so pravi vojni cilji obeh vojskujočih se taborov. Marsikaj izvemo iz ust odločujočih državnikov, toda o resničnih vojnih ciljih vlada leden molk. Toda tudi, če bi Nemčija in Anglija danes uradno razglasili svoje vojne cilje, bi bil malokdo na svetu, ki bi jim po črki verjel. Predobro vemo, da se vojni cilji ravna po uspehih na bojiščih.

Iz angleških ust smo ponovno slišali, da se Anglija bori za svobodo malih in zatiranih narodov in za novo Evropo, ki bo zgrajena na pravičnosti in svobodi tako za velike, kakor male narode. Pa tudi Nemčija razglasa, da hoče nov red, ki pa ga bo seveda določal življenjski prostor nemškega naroda. Tudi ta pojem je raztegljiv in ga je mogoče uporabljati po potrebi v ožjem ali širšem zmislu.

Kakor je znano, angleška vlada pred francoskim porazom 1940 ni uradno nikdar govorila o Avstriji in tudi ne o Habsburžanih, pač pa je zahtevala obnovo samostojne češke države. Danes deluje v Londonu poseben češki odbor pod vodstvom dr. Beneša, ki se bori za obnovo češkoslovaške države v nekdanjem obsegu. Na drugi strani pa je v Londonu na delu tudi nemška emigrantska opozicija, ki sicer nasprotuje narodnemu socializmu, a se odločno zavzema za to, da Avstrija ostane združena z Nemčijo in prav tako tudi sudeški Nemci. Pri tem se mnogi sprašujejo, kako bi pri znanem zadržanju Slovkov potem češka sama še mogla biti samostojna država, posebno ako ostane Avstrija priključena Nemčiji, ko je vendar znano dejstvo, da je do zrušenja Češkoslovaške, ne da bi padel le en strel, moglo priti šele potem, ko so bile avstrijske dežele priključene Nemčiji in je s tem ČSR izgubila vsako strateško možnost, da bi se upirala.

Beneš ima veliko besedo in tudi zaslobo v prostozidarskih krogih, ker je sam prostozidar visoke stopnje. Vendar pa tudi napram katoliškim krogom rad poudarja, da ni bil nikdar kulturno-bojen — kar je resnica — in se sklicuje na dejstvo, da je kot zunanji minister po skoraj 500 letih neprestane boja med češkim narodom in Sveti stolico ustvaril modus vivendi z Vatikanom in da je tudi podpiral snovanje velike katoliške stranke, ki naj bi Slovake in Čehje spravila skupaj v enotno katoliško fronto. Ta stranka, tako trdi dr. Beneš, bi ne smela biti »klerikalna«, kakor se on izraža, ampak naj bi slonela na načelih strpljivosti in humanitete. Toda pravi namen takšne stranke, do katere pa ni prišlo, kakor vemo, pa naj bi bil, krotiti slovaško zahtevo po samoupravi s pomočjo češke ljudske stranke. Ker pa so češki katoličani bili orientirani unitaristično, slovaški pa federalistično, sta lidova in ludova stranka korakali vsaka svojo pot. Kakor poročajo iz Londona, je Beneš spremenil tudi svoje stališče do Habsburžanov in bi sprejel tudi restavracijo habsburške dinastije na Dunaju, kar bi bilo po godu tudi Angležem. Dosti se tudi govori o tesnejših stikih med Poljaki in Čehi, živčimi v emigraciji. Zastopniki obeh narodov si obljubljajo, da bodo v bodoče skupaj reševali svoja politična vprašanja. Seveda gre tudi to v račun angleškimi načrtom, ki bi jim najbolj prijala velika srednjeevropska konfederacija. Toda vsakdo mora uvideti, da so ti načrti še silno megloviti in nejasni in tudi gotovo premalo stvarni, brez ozira na to, da seveda predpostavljajo popolno angleško zmago. Pa tudi v nakaznem okviru so še sama neresena vprašanja. Če bi obnovljena Avstrija in Madžarska tudi sprejeli Habsburžane, bi jih ne hoteli Čehi, ki zatrjujejo, da so rojeni republikanci. Pa tudi bodoče razmerje med Poljaki in Čehi ni še prav nič nakazano.

Ako bomo kdaj doživeli, da bodo Angleži objavili svoje vojne cilje, potem moramo biti pripravljeni, da se bo izjava v prvi vrsti nanašala na srednjo Evropo in njeno bodočo ureditev. Toda pri tem ne smemo prezreti, da je angleška uradna politika v jedru pripravljena priznati priključitev Avstrije k Nemčiji in prav tako na osnovi narodnostnega poela združitve sudeških Nemcev z Nemčijo. Tako je vsaj bilo angleško stališče do zlozma Francije. Iz tega vidika je razumljivo, da Čehi in Poljaki iščejo stikov, kar je za nje edina realna politika in kar bi za oba naroda bila edina realna politika tudi če pred 20 leti.

Ne smemo pa prezreti tudi pisanja ameriških listov, ki računajo z možnostjo, da Anglija nekega dne obrne fronto. Prezreti ne smemo, da imajo Angleži in Nemci mnogo skupnih pogledov na bodočo ureditev Evrope in da bi mogli nekega dne doživeti, da se oba naroda sporazumeta proti tretjemu, ki ga morda oba smatrata za skupnega nasprotnika. V politiki je vse mogoče...

Po drugi strani pa je treba z največjim poudarkom opozarjati na zadržanje Vatikana in kljub zlonamernim ali napačnim razlagam papeških besed imeti pred očmi nespremenljivo dejstvo, da se Vatikan v podrobna politična vprašanja ne spušča, pač pa polaga največjo važnost na moralne temelje, na katerih morajo sloneti bodoči mirovni pogoji, da bodo obojestransko pravični. Papež Pij XII. se ni ustavil pri kakšnih deklaratoričnih izjavah, ampak je ravno v svojem božičnem govoru kardinalskemu zboru popolnoma enoumno in smoteno ter brez vsakega strahu pred obema bojujočima se taboroma slovesno poudaril, kaj razumeva katoliška oziroma krščanska moralna pod pojmom pravičnosti: Spoštovanje in priznanje življenja in eksistence vsakemu narodu, pa naj bo majhen ali velik, in takšno razdelitev svetovnih dobrin in zakladov, ki bo omogočila vsakemu narodu dostojno življenje kakor tudi možnost, da se bo razvijal in delal primerno svojim sposobnostim in močem. K dostojnemu narodnemu življenju pa nujno spada državna neodvisnost, delo in zadostna množina surovin. Te politično-gospodarske osnovne zahteve se popolnoma skladajo z vsemi vojnimi cilji, ki se hočejo oslanjati na pravičnost. Vendar pa pravičnost od svoje strani ni identična s pravom, ki danes vlada in ki seveda tudi ni v skladu s krščansko pravstvom. To je treba

Na vseh bojiščih veliki boji London je doživel najhujši letalski napad — Angleži pred napadom na Bardio — Grki napredujejo v Albaniji — Angleži bombardirajo vse pomorske luke Nemški napadi

Nemška poročila

Berlin, 28. decembra. DNB. Nemško vrhovno poveljstvo sporoča:

Neka naša podmornica o katere uspehih je že bilo sporočeno, javlja, da je potopila štiri sovražnikove oborožene trgovske ladje, s skupno 24.340 tonami. Druga podmornica je potopila oboroženo trgovsko ladjo »Walotila« z 12.823 tonami.

Po mirnih božičnih praznikih so včeraj nemška letala ponovno letela nad Anglijo. Ogledniški poleti in bojno delovanje se je nadaljevalo. Neko ogledniško letalo je naletelo od izliva Temze na neko trgovsko ladjo z 8000 do 10.000 ton in jo zadelo z dvema težkima bombama. V noči med 27. in 28. decembrom so močnejši nemški letalski oddelki leteli nad Londonom in zmetali mnogo rušilnih in zažigalnih bomb. Nastale so močne eksplozije in veliki požari v središču mesta in v vzhodnem delu.

Nemške obrežne baterije so isto noč bombardirale v bližini Dunkerkea sovražnikove ladje, ki so se poskušale približati temu pristanišču. Ladje so morale odpluti v severno smer.

Angleški letalski strokovnjak primerja letalsko moč Anglije in Nemčije

London, 28. dec. t. Reuter. Znani angleški letalski strokovnjak Oliver Steward objavlja svoje mnenje o letalski moči obeh vojskujočih se taborov. Steward je mnenja, da so Nemci vedno znali spretno prikrivati številčno moč svojega letalstva, medtem ko je Anglija v vsakem letnem poročanju navajala točne številčne podatke o svojem letalstvu.

Pri presojanju letalske moči, pravi Steward, je treba delati razliko med tako imenovanimi letali prve črte in ostalimi letali. V prvo vrsto spadajo tista letala, ki so vsestransko opremljena, imajo vedno polno posadko ter so vedno pripravljena na vzlet in posej, ki jim je namenjen. Sem kaj spadajo tudi še rezervna letala prve črte, to so tista, ki so takoj na razpolago, da nadomestijo izgubo letal prve črte. Vsa druga letala spadajo v tako imenovano drugo, tretjo in četrto črto (linijo). To so letala, ki ležijo spravljena po lopah, po skladiščih, ki so sicer popolna, a je le treba nekaj časa, preden se usposobijo za bojni nastop.

Za vsako letalo prve črte je potrebnih 30 do 40 moč posadke in strojnega osebja. Steward je izračunal na podlagi kolikor toliko zanesljivih industrijskih računov, da morajo imeti Nemci danes nekako 35.000 letal. Med temi je letal prve črte nekako 5000, vsekakor pa ne več kakor 6000. Steward meni, da imajo Nemci svoja letala prve črte, kolikor jih ne rabijo na fronti, spravljena blizu sovjetske meje. Po njegovem računu so v avgustu in septembru uporabili vsa svoja letala prve linije pri napadih na Anglijo. Računati pa se mora z dejstvom, da bodo Nemci do prihodnje spomladi imeli še mnogo več letal prve črte.

Glede Anglije meni Steward, da je letalska proizvodnja Anglije, njenih dominonov in Amerike v naraščanju. Tudi nemška proizvodna moč narašča, toda dosegla bo v kratkem svoj višek, medtem ko je višek proizvodne moči za Anglijo še daleč, daleč v bodočnosti. Steward potem objavlja tudi nekaj števil. Sedaj lahko povemo, pravi, da je Anglija ob izbruhu vojne imela 3000 letal prve črte. Koliko jih ima sedaj, ni dovoljeno povedati.

Stewardu se zdi verjetno, da je Anglija že dosegla tehnično premoč v gradnji letal in da bodo kmalu nastopila letala nove vrste, tako pri Nemcih kakor pri Angležih. Kakšna so ta nova letala, skrbno prikrivajo v obeh taborih. Verjetno pa bodo številna po razločnosti, borbenosti in hitrosti. Šele preizkušnja spomladi, ko se bodo te vrste novih letal sprotile med seboj, bo pokazala, če ima Anglija še vedno tehnično premoč, to se pravi, če gradi tehnično boljše letala, ali ne. Anglija samo s tehnično močjo more obvladati številčno moč svojega nasprotnika.

Vojna na morju

Newyork, 28. dec. AA. Reuter. »Standard Oil Company« objavlja, da je petrolejski prevoznik parnik »Caris Sprate« (8992 ton) bil potopljen, ko je vozil v smeri proti angleški Zahodni Afriki.

Koliko letal je že dala Amerika Angliji

Newyork, 28. decembra. AA. Tass. Po poročilih »United Press« je Amerika v letu 1940 iz-

izrečno poudariti zaradi tega, ker se je udomačil nazor, da je sila že tudi pravica, kar papež v svojih peticijah točkah, ki smo jih včeraj objavili v »Slovenec«, izrečno obsoja. Pravičnost tudi predpostavljajo svetost pogodb, kar je tudi današnjemu političnemu svetu neznani pojem. Papež se zavzema za izboljšanje mednarodne morale in slovesno poudarja, da je treba vrniti pogodbam svetost, ker sicer ni mogoče sožitje narodov. Zakaj če se ne držijo dana beseda in pogodba, potem mali narod ne more biti nikoli varen pred velikim. Kjer pa se interesi križajo, o tem naj ne razvoja meč, ampak pametna razsodba in sporazum. Kajti sila ne bo nikdar ustvarila zaupanja in soglasja, prostovoljnega sodelovanja ali celo vesele pripravljivosti za skupno delo na istih ciljih. Nasilne rešitve ne prinašajo trajnih rešitev, ampak le navidezne rešitve, ki se ob prvi ugodni priliki zrušijo v nič.

Angleška poročila

London, 28. dec. t. Reuter. Letalsko ministrstvo poroča:

Sovražnik je ponoči izvedel zelo hud napad na London. Med napadom, ki je trajal štiri polne ure, je bilo vrženih veliko število zažigalnih in rušilnih bomb. Razdejanih ali poškodovanih je bilo mnogo zgradb in je tudi število ubitih in ranjenih verjetno zelo visoko. Požari, ki so nastali, so bili večidel do konca napada obvladani in pogaseni. — Nekaj bomb je bilo vrženih tudi na južnozahodne in zahodne kraje Anglije. Nekoliko več je trpelo neko mesto na južni obali.

Zasebni Reuterjev dopisnik pristavlja k poročilu, da je bil napad na London eden najhujših, kar jih je angleška prestolnica doživela. Sovražna letala so prihajala skozi štiri ure v nepretrganih valovih nad mesto. Protiletalsko topništvo je dve uri streljalo brez presledka in se je temu ognju zahvaliti, da razdejanja niso tako velika, kakor bi bila, če bi bili nemški bombniki mogli svobodno prihajati nad mesto v nizkih poletih in izbirati cilje. Nemški bombniki so najprej metali svetilne rakele na padalih, nato zažigalne bombe, nato razstrelilne bombe, končno pa še bombe s tekočim gorivom (gorečim bencinom).

vozila približno 1800 letal v Anglijo in 500 v Kanado. Uradne osebnosti priznavajo, da je bil izvoz v Anglijo dejansko manjši, kakor pa se je pričakovalo. Pričakujejo pa veliko povečanje izvoza letal v Anglijo že za začetek leta 1941.

Washington, 28. dec. b. Na današnji konferenci tiska je predsednik Roosevelt sporočil, da vlada Združenih držav resno proučuje predlog za združitve vse ameriške industrije motorjev in avtomobilov, kar naj bi omogočilo dnevno proizvodnjo 500 letal.

Angleški napadi

Nemška poročila

Berlin, 28. decembra. t. Odstavek nemškega vojnega poročila, ki govori o angleških napadih na nemško ozemlje, se glasi:

Sovražnikova letala so izvedla manjše polete nad krajem blizu obale. Na nemško ozemlje bombe niso padle. Sovražnikova letala so poskušala napasti nemške patrolne ladje in ladje za zaščito obale. Ta napad na Severnem morju se ni posrečil.

Pučavška bitka za Bardio

Italijanska poročila

Nekje v Italiji, 28. dec. Stefani: Službeno poročilo št. 204 glavnega stana italijanske oborožene sile se glasi:

V obmejnem pasu Kirenajke vlada na odseku Bardije topniško streljanje. Ena naših hitrih kolon je skupaj z letalstvom uničila en sovražnikov mehanizirani oddelk in ujela posadko. Ena naših pomorskih enot je ob obali s topovi streljala na oklopne oddelke, razglašala sovražnikove čete in prisilila k molku motorizirano topništvo. Naši bombniki še naprej drže pod učinkovitim nadzorstvom prednja oporišča in mehanizirana sredstva sovražnika. Naše lovsko letalstvo se je spustilo v živo borbo s sovražnikovimi lovskimi letali. Ena naših letal je s torpedom zadelo in potopilo na Sredozemskem morju neko sovražnikovo 5000 tonsko ladjo. Tri sovražnikova letala so bila zbita. En naš bombnik se ni vrnil.

Na Atlantskem oceanu: Ena naših podmornic se ni vrnila.

V vzhodni Afriki: Nič novega.

Italijanska presoja angleške moči v Afriki

Rim, 27. dec. Diplomatski urednik agencije Stefani piše: Treba je spomniti na to, da angleške sile v boju proti Italiji na Sredozemskem morju znašajo 1500 letal, 425.000 vojakov in pol milijona ton vojnega brodogoja. Čete, zbrane v Egiptu, Sudanu in v Keniji, so bile rekrutirane v angleški Južni Afriki, v Indiji, Avstraliji in Novi Zelandiji. V Egiptu so bili poslani dragi tanki naj-

Zbita so bila tri sovražnikova letala. Četrto britansko letalo je zbito protiletalsko topništvo. Eno nemško letalo se ni vrnilo domov.

Berlin, 28. decembra. DNB: Včeraj popoldne so poskušala britanska letala na Severnem morju napasti nemške patrolne čolne. Napad se je izjalovil. Dve letali sta bili zbiti. Nekaj kasneje so britanska letala ponovno poskušala napasti, pa se jim spet ni posrečilo. Tedaj je bilo zbito tretje britansko letalo.

Angleška poročila

London, 28. dec. t. Reuter. Letalsko ministrstvo poroča:

Skupine naših bombnikov so ponoči v več zaporednih valovih napadle pristanišča na obali Belgije in Francije (tako imenovane »invazijske luke«, to se pravi pristanišča, s katerih pripravljajo Nemci vdor na angleški otok). Hujše prizadeta so bila pristanišča Bordeaux, Lorient, ki je oporišče za nemške podmornice, Le Havre, Etaples, Boulogne, Calais in Ostende.

London, 28. decembra. t. Reuter. Drugo poročilo letalskega ministrstva poroča, da so nadaljne skupine bombnikov bombardirale še francoska pristanišča Cherbourg, Saint Nazaire in Saint Iglebert, nadalje Egersund in Stavanger na Norveškem. Bombe so padale na pristaniške naprave, skladišča in ladje. V Egersundu je bila takoj potopljena 4000 tonska ladja. Angleška letala polagajo tudi mine pred sovražna pristanišča.

London, 28. decembra. Reuter. Britanska admiraliteta je izdala sledeče sporočilo: Letala vrste »Skua« so včeraj napadle sovražnikove ladje in naprave v pristanišču, ki se nahaja zraven Haugesunda. Zadata in zažgana je bila ena 4000-tonska sovražnikova preskrbovalna ladja, ki je bila zraven nasipa. Zadetki so bili tudi nasipi in skladišča. Strojniški ogenj naših letal je prisilil k molku sovražnikov protiletalski top. Vsa naša letala so se nepoškodovano vrnila.

Anglija-Sovjeti

Edenovi razgovori z Majskim

London, 28. decembra b. United Press. Angleški zunanji minister Eden in sovjetski poslanik v Londonu Majski sta imela včeraj daljše razgovore, v katerih sta izrazila željo za zboljšanje odnosov med obema državama. Razgovori so se vodili v izredno prijetnem tonu. V Londonu smatrajo za zelo značilno, da je angleški zunanji minister Eden svoj prvi diplomatski razgovor posvetil ruskemu poslaniku. Razgovor je imel splošen okvir in ga je smatral kot pripravo za novo diplomatsko ofenzivo Anglije. Eden je baje dejal Majskemu, da bo Anglija skušala odstraniti vse ovire, ki so na poti za rusko-angleški sporazum. Oba sta se razgovarjala tudi o vprašanju Kitajske, ki ji je po mnenju obeh držav treba nuditi še naprej čimveč pomoč.

boljše kakovosti, ki jih Anglija nima veliko in ki so ji potrebni za obrambo britanskega otočja samega. Te razdelitve moči ni mogoče spremeniti. To, kar je bilo poslanega v Egipt, je bilo vzeto od obrambe Anglije same. V trenutku obračuna pa bo Anglija občutila pomanjkanje tistega, kar ima junaka italijanska obramba na mejah Kirenajke. Lahko poudarimo, da je bil angleški sklep glede Egipta storjen zlasti pod vplivom Japonske, katere politika je prinesla Angliji še druge neprijetnosti.

Italijanske navedbe o dosedanjih izgubah v zraku

Rim, 28. dec. AA. Stefani. Izgube sovražnega in italijanskega letalstva v prvem polletju, ki se je končalo dne 26. decembra, so naslednje:

Nedvomno sestreljenih ali na tleh uničenih sovražnih letal 577, letal pa, ki jih je sestrelila protiletalska obramba na suhem ali pa na ladjah 128, torej vsega skupaj 705.

Italijanskih letal sestreljenih v poletu ali pa od protiletalske obrambe, uničenih na zemlji med sovražnimi napadi, pa je bilo 291.

To so podatki, ki jih v nekem članku objavlja »Messagero« izpod peresa svojega letalskega strokovnjaka Vincencija Liduja.

Kakor poročamo že na drugem mestu, navaajo angleški podatki o dosedanjih izgubah letalstva v angleško-italijanski vojni, da je Italija izgubila 416 letal, Anglija pa 76 letal.

Angleška poročila

Kairo, 28. dec. t. Reuter. Poročilo angleškega vrhovnega poveljstva pravi:

Zbiranje naših oboroženih sil, ki oblegajo Bardio, se uspešno nadaljuje, medtem ko naše topništvo neprestano nadleguje nasprotnika. Naše motorizirane enote nadaljujejo s čiščenjem puščavskega ozemlja zahodno od Bardie. Južno od Bardije smo zajeli še 4 velike topove. V Sudanu in v Keniji so naše patrolne zelo živahne.

38.114 ujetnikov

Število italijanskih ujetnikov, ki so bili do sedaj prešteni in spravljani v ujetniška taborišča, znaša že 38.114 mož, med njimi jih je 24.845 častni.

Nadaljevanje na 2. strani

Zemur. Pretežno vedro v severozahodnih krajih in na Primorju. Oblačno bo prevladovalo v ostalih krajih, tu pa tam nekaj snega. Toplota se bo lahko dvignila.

Puščavska bitka za Bardio

(Nadaljevanje s 1. strani)

rov in vojakov iz Italije, ostali pa so domačini iz Libije in vzhodne Afrike. Niso vključeni tisoči, ki se prihajajo na prostore, določene za štetje.

Kairo, 28. dec. t. Reuterjev posebni poročevalec na afriški fronti javlja, da se angleška ofenziva proti Bardiji še ni začela. Pač pa da je vse pripravljeno in čaka angleška armada, ki je dobila vse potrebne okrepitve, samo še na povelje vrhovnega poveljnika.

Italijanski ujetniki so pri izpraševanju pred angleškimi vojaškimi komisijami izpovedali, da imajo vse italijanske posadke v Libiji Mussolinijevo izrecno povelje, da se ne smejo nikamor umakniti, marveč da morajo vsako utrdbo braniti do zadnjega moža. Italijanski vrhovno poveljstvo je sprva imelo namen, trdnjavo Bardio izprazniti, toda Mussolinijevo povelje je načrte popolnoma spreminilo in je treba sedaj pričakovati, da se bo italijanska posadka v Bardiji branila do zadnjega moža. Medtem pa se maršal Graziani že utruje pri Tobruku za primer, da bi Angleži zasedli Bardio in šli dalje proti zahodu.

V dosedanjih bojih z Italijo so Angleži sestrelili 416 italijanskih letal (včeraj je bila po pomoti navedena številka 164), medtem ko so sami izgubili 76 letal.

Sovjetsko mnenje o petrolejski stiski

Moskva, 28. dec. t. TASS: Glasilo rdeče armade »Krasnaja (rdeča) Zvezda« objavlja o položaju na afriških in balkanskih bojiščih daljši članek, v katerem razmišlja predvsem o vprašanju, kako se Italija oskrbuje s petrolejem, odnosno benzinom. List pravi, da petrolej, ki prihaja iz Albanije, ne igra nobene vloge. Glavni del svojih potrebščin krije Italija danes s petrolejem, ki ji prihaja po železnici iz Romunije. V kratkem zna nastati vprašanje, piše »Krasnaja zvezda«, kako bo Italija kriila svoje potrebe, ako se vojaški dogodki razvijajo na vedno večjih področjih in bo potrebno petroleja vedno več. To vprašanje je itak že usodno za Dodekaneško otočje kakor tudi za Abesinijo in druge italijanske kolonije v vzhodni Afriki, kajti obojno področje je popolnoma odrežano od vsega sveta in prepučeno svojim lastnim zakonom.

Boji v Albaniji

Italijanska poročila

Nekje v Italiji, 28. dec. t. Stefani. Poročilo št. 204 italijanskega glavnega stana o operacijah v Grčiji se glasi:

Na grškem bojišču: Sovražnikovi napadi so bili odbiti s našim odločnim odgovorom. Ujeli smo več sovražnikov in zaplenili avtomatsko orožje. Bombniški in ogledniški oddelki so napadli čete, naprave in cestna križišča. Sovražnikovo pomorsko oporišče Preveza je bilo napadeno. Zadete so bile ladje, ki so bile tam vsidrane.

Grška poročila

Atena, 28. dec. t. Atenska agencija: Poročilo št. 62 grškega generalnega štaba se glasi:

Naše čete so na raznih delih bojišča z uspehom nadaljevale svoje napade. Ujeli smo nekaj sovražnikov in vojni material, kakor brzostrelne puške, streljivo in havbice.

Vladni tolnač je na konferenci tiska sporočil, da je grško vojni poveljstvo zadovoljno s položajem na vseh odsekih fronte. Na jugu so grške čete napredovale mimo Himare in si stalno izboljšujejo položaj. V srednjem odseku fronte je bilo ujetih nekaj sovražnih skupin, ki niso vzdržale bajonetnega napada. Na severnem odseku pa so grške čete zasedle vsa albanska obala Ohridskega jezera ter zasedle nekaj naselij v Mokri planini.

Ameriška poročila

New York, 28. decembra. b. Dopisniki ameriških agencij poročajo danes dopolne o razvoju položaja v Albaniji naslednje: V petek popoldne je prišlo verjetno do najbolj krvavih bojov med italijanskimi in grškimi četami na srednjem sektorju, kjer je italijanska vojska dobila znatne okrepitve in je žilavo branila svoje položaje okrog Klisure. Boji so se vodili na izredno važnih gorskih vzpetinah, skozi katere vodi pot proti severu in proti zahodu. Hudi snežni zameti in strašen mrz so sicer vojne operacije ovirali, toda boji zavzemale vedno večji obseg in izgube na obeh straneh so izredno velike. Ena in druga stran meče v borbo stalno nove okrepitve, ker hoče za vsako ceno obdržati dosedanje pozicije.

Na obalnem odseku na južnem obronku je delavnost grških čet prav tako živahna severno od Himare. Na poti čez Trimadeso proti Valoni pa grmi topovi noč in dan. Na severnem bojišču se grška vojska pripravlja za nadaljnje napredovanje v smeri proti Elbasanu, in sicer kar v dveh smereh: čez dolino Devoli in ob Ohridskem jezeru. Na severnem sektorju leži še vedno globok sneg in je vsak promet z vozili nemogoč. Tu prihaja le do manjših spopadov med prednjimi oddelki.

Z naše meje

Belgrad, 28. dec. m. O stanju na albanskem bojišču poročajo iz Ohrida, da je po včerajšnjih srditih bojih noč potekla mirno. Davi okrog 9 so se boji v dolinah rek Skumbe in Devoli nadaljevali. Boji so dosegli višek ob 10 dopoldne. Boj je trajal do 1 popoldne, ob pol 2 pa se je začel s še večjo srditostjo. Popoldne so se boji preselili v okolico Podgradca. Lin, ki leži nasproti Ohrida, je bil včeraj še vedno v italijanskih rokah. Na tem delu bojišča ni bilo nobenega večjega spopada. Italijani so včeraj tudi še vedno držali kosček obale Ohridskega jezera. Nasprotnika se obdelujeta večina s strojnimi, dočim nastopa zabarikadirano topništvo le od časa do časa.

Povečana skrb za invalide

Banovina Hrvatska se je začela posebno zanimati za vojne invalide, ki čedalje bolj glasno zahtevajo, da država, oziroma banovina zanje skrbi, da bodo mogli dostojno živeti. Država je sama prevzela na sebe velike dolžnosti za tiste svoje člane, ki so žrtvovali zdravje. Zanimljivo so sklenili, da bo banovina zadeve, ki se tičejo invalidov, reševala v pospešenem tempu, ne pa zavlačevala, kakor je bilo običajno dosedaj. V ta namen bodo povečali število sodnikov. Seveda s tem invalidsko vprašanje še ni rešeno in bo treba razmišljati, kako primerno zvišati invalidnino.

Nov pravilnik za postopek uvoznikov in izvoznikov

Belgrad, 28. decembra. AA. V zvezi s pravilnikom o ureditvi odnosov med direkcijo za zunanjo trgovino in Narodno banko, ki stopa v veljavo 1. januarja 1941 se objavljajo sledeča pojasnila:

Direkcija za zunanjo trgovino in od nje pooblašeni organi bodo sprejemali prošnje za izvoz in uvoz samo za tiste predmete, ki so po ukazih ministra za trgovino in industrijo postavljeni pod njeno nadzorstvo.

Registrirani izvozniki in uvozniki se bodo obračali s svojimi prošnjami na direkcijo s predpisanimi formulirji, katere bodo lahko dobili pri direkciji sami in njenih ekspoziturah, pri banki oblasti hrvatske banovine in pri pooblaščenih denarnih zavodih. Trgovinske zbornice, trgovska združenja in druge ustanove se lahko obračajo na direkcijo, da se jim dostavijo ti formulirji za potrebe njihovim članom. Za vse ostale izvozne in uvozne predmete, ki niso bili s posebnimi ukazi trgovinskega ministra postavljeni pod nadzorstvo direkcije za zunanjo trgovino in se nahajajo pod nadzorstvom uvoza oziroma izvoza deviznega ravnanja Narodne banke, se bodo zainteresirane tvrdje obračale kakor do sedaj na običajen način na devizno ravnanje Narodne banke.

Po tem takem bodo tvrdje postopale na sledeči način:

1. Uvozniki: Za predmete, ki so pod nadzorstvom direkcije za zunanjo trgovino in to so sedaj: parafin št. 183 — 1, bombaž št. 88 in 272, bombažno predvito št. 274 do 275. Glede imenovanih predmetov bodo zainteresirani uvozniki predložili svoje prošnje iz klirinških in neklirinških držav neposredno direkciji ali od nje pooblaščenim organom. Za ostale predmete, ki se nahajajo pod nadzorstvom deviznega ravnanja Narodne banke, bodo zainteresirani pošiljali prošnje neposredno deviznemu ravnanstvu Narodne banke.

2. Izvozniki: A.) Za predmete, ki so po ukazih trgovinskega ministra postavljeni pod nadzorstvo izvoza direkcije za zunanjo trgovino: konji št. 50, mežni in osli (izvoz prepovedan) št. 51, goveda št. 52, koze, jarcvi, ovce in ovni št. 53, jag-njeta št. 54, svinje št. 55, obdelan les vseh vrst št. 93, drva za kurjavo vseh vrst (izključno les, namenjen za izdelavo celuloze in žagarski odpadki št. 91, lesni premog v kosih in briketi v kosih in prahu, briketi lesnega olja št. 92, železn. prago-vi in material za mostove št. 93, les, lubje, lesni sadovi, semena, rastline in rastlinski deli za strojenje kože št. 97, žir, svež in posušen ali olupljen, divji kostanj, ostali gozdni plodovi in semena št. 98, naravne gume in smole, trde in mehke št. 100, lesni katran št. 101, ekstrakti in materije za stro-

jenje kože št. 203, čebula št. 8, konoplja št. 38 in 288, živa živina, živa divjačina št. 56, živina v zaklanem in predelanem stanju št. 58, zaklana perutnina in divjačina št. 59, sveža jajca in jajca brez lupin v kantah, beljakovina in rumenjaki od jaje kakor tudi posušena jajca št. 73, sveže meso in predelano (razen zaklane perutnine) št. 58, slanine in salo št. 60, mesni izdelki št. 61, svinjska mast št. 66, mast št. 76, čreva št. 80, riž zaklane živine št. 83, mesne konzerve št. 143 kakor tudi za predmete, ki so bili po prejšnjih uredbah, odlokih in sklepih postavljeni pod nadzorstvo izvoza direkcije za zunanjo trgovino (prejšnjega zavoda za pospeševanje zun. trgovine) in sicer: ferositilij št. 536-I za Nemčijo, rjavi premog št. 169 za Svi-co, lignit št. 169 za Svičo, rjavi premog št. 169 za Italijo, vino št. 115, ovčja volna št. 171, živinska dlaka št. 72, pirje št. 73, surove in suhe kože št. 76, kože divjačine št. 76, rogovi in kopita št. 77, odpadki surove kože št. 83, ribje lke št. 84, sveže ribe št. 85, nasoljene ribe št. 86, morski raki št. 87, školjke in želve št. 88, sladkovodni raki št. 89, sveži polži št. 89, pijavke št. 90, ribje konzerve št. 143, strojena koža št. 173 in krzno št. 382.

Zainteresirani izvozniki bodo pošiljali prošnje za izvoz v klirinške ali neklirinške države neposredno direkciji ali od nje pooblaščenim organom. Prošnji bodo izvozniki priložili pismo pooblaščenega zavoda, naslovljeno direkciji za zunanjo trgovino za devizno ravnanje Narodne banke, s katerim se zahteva odobritev za izdajo valutnega potrdila glede predlaganega izvoza. Navedenega pisma pooblaščenega zavoda ni potrebno priložiti pri izvozu, ki se vrši v centralni prodaji direkcije za zunanjo trgovino.

B.) Za ostale predmete, ki sedaj še niso pod nadzorstvom direkcije za zunanjo trgovino temveč so pod nadzorstvom deviznega ravnanja Narodne banke, bodo zainteresirani izvozniki pošiljali svoje prošnje za izvoz v klirinške ali neklirinške države na običajen način deviznemu ravnanstvu Narodne banke preko pooblaščenih denarnih zavodov. Direkcija bo rešene prošnje dostavljala skupaj s svojimi potrdili za uvoz in izvoz neposredno interesentom kakor tudi zadevna odobrenja deviznega ravnanstva Narodne banke za plačevanje uvoza in za dvig valutnih potrdil pri izvozu. Opozarjajo se izvozniki in uvozniki, da se bodo morali pri pošiljavi prošnji za predmete, ki bodo v bodoče s novimi ukazi trgovinskega ministra postavljeni pod nadzorstvo uvoza ali izvoza direkcije za zunanjo trgovino, držati postopka, ki je razložen pod I. a-II tega pojasnila. (Iz direkcije za zunanjo trgovino.)

Belgrajske novice

Belgrad, 28. dec. m. Četrty dan bivanja v Belgradu so si mali maturanti, gostje Nj. Vel. kralja Petra II. ogledali letališče in radijsko postajo. Povabljeni so bili na kosilo v Aeroklub. Kralja je zastopal polkovnik Poleksić. Mali maturanti so izročili kraljevemu zastopniku zlate monogramne kraljevega imena za Nj. Vel. kralja, Nj. kr. Vis. kneza namestnika Pavla in Nj. Vis. knezoviča Nikolaja.

Belgrad, 28. dec. m. Danes je bil pogreb pokojne dvorne dame ge. Mirke Grujićeve. Pogreba so se udeležile številne zastopnice Kola srbskih sester iz notranjosti države, vse dvorne dame in pravosodni minister dr. Marković. Med mnogimi venci so bili posebno lepi venci kralja, kraljice, kneza in kneginje.

Belgrad, 28. dec. m. Ministriški svet je predpisal uredbu o takšah za uradne posle diplomat-skih in konzularnih zastopstev kraljevine Jugoslavije v inozemstvu.

V »Službenih novinah« je objavljen načrt za amortizacijo 3% obveznic za likvidacijo kmetijskih dolgov za proračunsko leto 1940-41. Objavljena je naredba trgovinskega ministra o kontroli izvoza drv, lesnih izdelkov in gozdnih proizvodov sploh. Po tej naredbi se mora izvoz teh proizvodov vršiti samo na podlagi izvoznega potrdila, ki ga v smislu te naredbe izda ravnanje, odnosno od nje pooblaščen organi. Prošnje je treba dobaviti pri ravnanstvu ali od nje pooblaščenih organih. Uredbi sta objavljeni v današnjih »Službenih novinah« in stopata z današnjim dnem v veljavo.

Belgrad, 28. dec. m. V socialnem ministruvstvu se je pričela anketa o ureditvi položaja gostinskih nameštencev. Anketo predseduje načelnik socialnega ministristva Dušan Jeremić. Navzoči so zastopniki vseh v poštev prihajajočih ministrstev. Navzoči so tudi zastopniki vseh gostinskih nameštencev Jugorasa. Med udeležence so bili razdeljeni predlogi, ki jih je sestavilo tajništvo delavskih zbornic. Zaradi proučitve teh predlogov se je anketa odložila in se bo nadaljevala 8. in 4. januarja 1941.

Belgrad, 28. dec. m. Tukaj je bil občni zbor Kmetijske zbornice za drinsko banovino. Izvoljen je bil nov odbor s predsednikom Jevtičem na čelu. Zbornični proračun znaša 1,730.000 din.

Nakup bencinske mešanice v I. 1941

Belgrad, 28. dec. AA. Za prihodnje leto je uprava državnih monopolov natisnila potrebno število kart za nakup bencinske mešanice ter jih dostavila bencinim upravam, da jih bodo izročile lastnikom motornih vozil. Pri teh kartah sta dve bistveni izpremembi, in sicer: 1. Vse karte so numerirane in na vsakem kuponu se nahaja tista številka, katero nosi karta. Numeriranje je bilo izvršeno zato, da bi se onemogočile zlorabe in olajšala amortizacija slučajno uničenih kart. 2. Karte za nakup bencinske mešanice za taksi avtomobile, za reden in nereden prevoz blaga ter za tovorne avtomobile kot pomožno sredstvo imajo dvojno število kuponov. Namesto dosedanjih 48, ima vsaka karta po 96 kuponov. Dvojno število kuponov je bilo namenjeno zato, ker so zainteresirane osebe prosile, da se jim omogoči nakup bencinske mešanice, ki jim pripada na kupon iz dveh delov zato, ker se je pogosto dogodilo, da ni bilo moč goče v avtomobilске rezervuarje spraviti tiste količine bencina, katero mora lastnik skupaj vzeti za vsak kupon. Zaradi dvojnega števila kuponov pri navedenih vrstah kart se bodo začeli od dne 1. januarja 1941 pa do nadaljnjega ukaza izdajale na vsak posamezni kupon sledeče količine bencinske mešanice:

1. Na karte z eno vodoravno rdečo črto: na kupon s črko A 15 litrov, na kupon s črko B 20 litrov, na kupon s črko C 25 litrov in na kupon s črko D 30 litrov.

2. Na karte z dvema vodoravnima rdečima črtama na kupon s črko A 10 litrov, na črko B 15 l, na kupon s črko C 20 l, in na kupon s črko D 25 l.

Ni petroleja

pa vendar imate krasno in prijetno svetlobo s SVETILKO LILIPUT za 80 sveč.

1 liter spirita gorí 22 ur! Tehniško popolna svetilka! Brez komplimentiranih vijakov kot navadno pri podobnih svetilkah. Doktor traja za priporočila. VARUJTE SE POMOTE! Pooblaščen izdelka po taki ceni in s tako močno svetlobo ni.

PETRO-LUX k. d. Zagreb, Radišina ul. 9. TEL. 73-60 — Prospekti brezplačno in franko! Išćemo agilne zastopnike in preprodajalce.

Belgrad, 28. dec. m. Z jutranjim vlakom se je vrnil v Belgrad ministriški predsednik Cvetković.

Belgrad, 28. dec. m. Za uradnika osrednjega tajništva Delavske zbornice v Belgradu je postavljen dr. Dobovšek Jože iz Ljubljane.

Belgrad, 28. dec. m. Pri ravnanstvu državnih železnic je postavljen za kontrolorja 7. skupine na postaji v Mariboru Josip Čeh.

Belgrad, 28. dec. m. Minister za socialno politiko je v celoti odobril proračun Delavske zbornice v Ljubljani.

Iz banovine Hrvatske

V hrvatskem in v srbskem časopisju se je začelo razpravljanje, ali je potrebno, da se uredba o financiranju banovine Hrvatske dopolni, oziroma izpremeni ali ne. Banovina Hrvatska je izdelala svoj proračun za l. 1941, ker je znano, da se proračunsko leto skupne države začenja 1. aprila. Hrvatski proračun določa za prihodnje leto dohodek v iznosu 1.830.770.000 dinarjev, to se pravi, da je za pol milijarde višji od letošnjega. Tudi vodilno srbsko časopisje je mnenja, da ta proračun sprito današnjih razmer in avtomatskega skakanja izdatkov ne bo držal, ako se ne sklene nov način financiranja banovine Hrvatske. Neposredni davki, ki jih pobira banovina Hrvatska, so neelastični in se ne morejo dvigati po isti meri, kakor se dvigajo cene in kakor rastejo potrebščine življenja. Zato je na primer belgrajsko »Vreme« mnenja, da bi morala banovina Hrvatska dobiti tudi del iz posrednih davkov, ki so elastični. Nekoliko drugačno mnenje pa razodeva »Deloc«, ki je organ ministra dr. Laze Markovića, ki je odločno proti temu, da bi Hrvatska dobivala nove virov dohodkov. To stališče — poudarja zagrebški »Hrvatski dnevnik«, glasilo dr. Mačka, ni niti pametno, niti pravično, ker je znano, da je država prenesla na banovino Hrvatsko celo vrsto zelo važnih poslov, ki so združeni z velikimi izdatki. Ti izdatki bi bili potrebni tudi v slučaju, če bi bili ti posli ostali v kompetenci države, kakor so potrebni sedaj, ki so preneseni na banovino Hrvatsko. Če zatorej banovina Hrvatska zahteva novih virov dohodkov, ne zahteva ničesar drugega, kakor da se zagotovi pravilno opravljanje poslov, ki so sedaj preneseni nanjo. »Hrvatski dnevnik« pa pripominja, da to vprašanje ne bo rodilo nobenega spora, ker je tudi skupna vlada uvidela, da je treba finančni problem znova prerešati in ga rešiti tako, kakor je prav. V tem oziru so se vršili že razgovori, ki niso ostali brez rezultata. Tu ne gre za nikakršne predprijave banovine Hrvatske, ampak za stvar, katero bi morala država rešiti tudi, če ne bi bilo avtonomne banovine Hrvatske. In zato išče vlada sedaj najboljši primerne rešitve. Vprašanje, ki se proučuje brez vsakih strasti stvarno in mirno, se bo rešilo tako, da bosta zadovoljni obe stranki.

Proračun Hrvatske

Novi proračun banovine Hrvatske daje banu banovine Hrvatske pravico, da izda za javna dela do 500 milijonov din bonov. Razen tega sme najeti posojila do višine 365 milij. din za nove ljudskošolske zgradbe, za gimnazijo v Zagrebu, Slavenskem Brodu, Nova Gradiška in Senju, za kanalizacijo, za zgradbo medicinske fakultete, za bolnišnice in za elektrifikacijo banovine Hrvatske. Ban hrvatski bo lahko osnoval nova okrajna sodišča, ban lahko tuji odpove vse pogodbe o izkoriščevanju mineralnih virov, kopališč in zdravilišč, tako da lahko brez vsega preidejo v posest banske oblasti. Nadalje je v proračunu uredba, da morajo pripadniki Hrvatske banovine prositi bansko oblast za posebno dovoljenje, ako se hočejo šolati na šolah v inozemstvu.

Zagreb, 28. dec. b. Za novega policijskega ravnanja v Zagrebu je imenovan Ribard Rikert, dosedanjí policijski upravnik v Sarajevu. On je sin uradniške družine iz Sarajeva in je za časa vojne stopil kot prostovoljec v našo vojsko, pozneje pa se je posvetil policijski službi.

Zagreb, 28. dec. b. Danes je bila izrečena obsodba proti ponarejalcem 500 dinarskih bankovcev. Franc Bejzjak je bil obsojen na tri leta ro-bije, Franc Polajzer na leto dni, Viktor Marič pa na leto in dva meseca zapora. Omenjeni ponarejevalci so ponaredili zelo posrečene 500 dinarske bankovce, vsega skupaj 23 komadov, vendar pa niti enega niso spravili v promet, ko jih je že zgrabila roka pravice.

Koliko petroleja dobimo v januarju

3. Na karte s tremi navpičnimi rdečimi črtami: na kupon s črko A 7 l, na kupon s črko B 10 l, na kupon s črko C 15 l, na kupon s črko D 20 l.

4. Na karte z eno vodoravno zeleno črto: na kupon s črko A 20 l, na kupon s črko B 30 l, na kupon s črko C 35 l, na kupon s črko D 45 l.

5. Na karte z dvema vodoravnima zelenima črtama: na kupon s črko A 15 l, na kupon s črko B 20 l, na kupon s črko C 25 l in na kupon s črko D 33 l.

6. Na karte z eno vodoravno črno črto: na kupon s črko A 2 l in na kupon s črko B 4 l.

7. Na karte z dvema vodoravnima črnima črtama: na kupon s črko A 1 l in na kupon s črko B 2 l.

8. Na karte z označbo »Avto-bus« na kupon s črko A 40 litrov, s črko B 60 litrov, s črko C 105 litrov in s črko D 150 litrov. (Iz pisarne uprave državnih monopolov.)

Koliko petroleja dobimo v januarju

Belgrad, 28. dec. Na podlagi sklepa uprave državnih monopolov je odobril finančni minister, je uprava državnih monopolov določila količine petroleja za razsvetljavo, katere bo dajala v januarju 1941. Po tem odloku bodo dobivali: 1. Družine z 1 do 3 člani po 11 petroleja 2. Družine s 4 do 6 članov po 15 l. 3. Družine s 7 do 10 članov po 21 l. 4. Družine z več kot 10 člani po 25 l. 5. Vsi drugi potrošniki bodo dobili za vsak oddelek (soho), ki jo morajo razsvetljevati, po 11 petroleja. — (Iz pisarne uprave državnih monopolov.)

Od nedelje do nedelje

Zunanji pregled

Božični teden je bil brez pomembnejših dogodkov. Na bojiščih so se sicer odigravali boji manjšega obsega, diplomatsko polje pa je bilo popolnoma mirno.

Na angleško-nemških bojiščih so boji na bojiščih dan popolnoma počivali. Pač pa so bili dosti srditi pred praznikom in so se takoj po božiču spet začeli v večjem obsegu. Letalski napadi na angleška mesta na eni, letalski napadi na nemške industrije na drugi strani, je tudi okvir dogodkov v preteklem tednu.

Na afriškem bojišču je ostal položaj, kot smo ga preteklo nedeljo zapustili, bistveno isti. Angleške čete se kopičijo prd trdnjavo Bardio v Libiji in se pripravljajo na zadnji naskok, da jo osvojijo. V Abesiniji so se pojavili prvi organizirani upori domačinskega prebivalstva.

Na grškem bojišču so v začetku tedna Grki potisnili nasprotnike nekaj kilometrov ob obali mimo Himare proti Valoni, do katere imajo še dobrih 25 km. Tudi ob Ohridskem jezero so napredovali po silnih bojih v Moko planino. Le na srednjem bojišču je položaj ostal bistveno nespremenjen.

Na političnem polju je treba omeniti božične izjave, ki so jih dali razni odgovorni voditelji narodov. Med prvimi in tistimi, ki je imela največji pomen, je božična beseda papeža Pija XII., ki je opisal neobhodne pogoje za bodočo ureditev sveta, veljavno mimo vseh obstoječih načrtov, med katerimi cerkev ne izbira, marveč jim postavlja nasproti svoj večni nauk o sreči človekovi v pravično organizirani človeški družbi. Ameriški predsednik Roosevelt je govoril o ravni poti do svobode, ki jo bo šel ameriški narod, nemški voditelj Hitler o bodoči sreči nemškega naroda, italijanski cesar Viktor Emanuel o s slavo ovenčan Italiji, maršal Petain o Franciji, ki na temeljih krščanstva vstaja k novemu življenju.

Notranji pregled

Notranjepolitično polje je bilo mirno in povsem v znamenju božičnih praznikov. Naši vodilni državniki so povedali v radiu ali v časopisih svoje božične misli, v katerih vsi enako močno podčrtavajo pravilnost naše dosedanje notranje in zunanje politike ter naglašajo potrebo, da se mora v interesu obstoja naše države ta politika nadaljevati brez krivulj, pogumno in dosledno.

Nove nemške čete v Romunijo Zaradi razmer v petrolejskem ozemlju?

Belgrad, 28. dec. m. V zvezi s poročili o pošiljanju nemških čet v Romunijo objavlja tukašnje »Vreme« obvestilo svojega dopisnika v Berlinu, kateremu so na merodajnih nemških mestih izjavili, da je res, da bodo nekateri novi oddelki nemške vojske poslani v Romunijo, a da je to v okviru obstoječega pogodbenega stanja med obojema državama in da je neumno govoriti, da bi bili ti ukrepi naperjeni proti Sovjetom. Belgrajska »Politika« pa je k temu vprašanju dobila pojasnila z uradnega madžarskega mesta, kjer pravijo, da bo od 28. decembra 1940 do 15. januarja 1941 ukinjenih 161 osebnih vlakov ne zaradi tega, da bi bile proge na razpolago za kakšne prevoze čet v Romunijo, marveč izključno iz prometnih razlogov in ker hoče železniška uprava varčevati s gorivom v času, ko itak ni velik promet in je gorivo dragoceno.

Budimpešta, 28. dec. t. Associated Press ponovno javlja, da se potrjujejo poročila o prevajanju nemških čet v Romunijo. Vendar pa temu vprašanju ni treba pripisovati večjega pomena, kakor ga ima. Morda imajo te govorice tudi propagandni namen, ker skušajo pozornost nasprotnikov Nemčije obrniti na evropski vzhod, medtem ko Nemčija morda pripravlja svoj glavni napad na angleške otoke prav v tem trenutku.

Dopisnik »Associated Press« se je obrnil na sovjetsko merodajno mesto v Budimpešti, da bi izvedel, koliko resnice je na govoricah, ki so se včeraj širile, da namreč tudi Sovjetska Rusija zbira svoje čete v Besarabiji in blizu ustja Donave. Odgovorjeno mu je bilo, da se o takšnih vprašanjih sicer ne dajejo nobene izjave, toda v tem primeru se mirno lahko reče, da sovjetske-ma zastopništvo v Budimpešti ni nitiesar znanega o kakšnih izrednih premikanjih rdeče armade na romunski meji kot v odgovor na neke ukrepe nemške vojske uprave v Romuniji.

Čudne razmere v Romuniji

Istanbul, 28. dec. t. AFI. Naš carigradski dopisnik Jouve Gerard poroča, da prihajajo iz Romunije vedno nova poročila o sabotažnih dejanjih v petrolejskem ozemlju. Romunske oblasti sicer v množicah zapirajo Jude in komuniste in jih odpravljajo v taborišča, toda sabotažna dejanja ne

Božično pismo poglavar, a romunske države

Svetovni listi priobčujejo božično pismo, ki ga je poslal šef romunske vlade general Antonescu duhovščini romunske pravoslavne Cerkve. Glasi se:

»V posvetnem življenju je podlaga države družina, v duhovnem pa vera. Ne da bi se vmešaval v cerkvene zadeve, Vam sporočam svoje misli v tem pogledu, ker nosim odgovornost za srečo države. Cerkev niso samo štiri cerkvene stene, ikone, sveče in zvonovi; Cerkev je ljubezen, žrtev, gorečnost in čistost srca. Kjer je čista duša, tam je oltar božji. Če naše mišljenje ni popolnoma posvečeno Stvarniku, če naša srca ne trpijo zaradi lastnih in tujih grehov in če je naša ljubezen samo v besedah, bodo cerkveni zidovi mrzli in ikone mrtve, sveče pa ne bodo pregnale teme. Delujte tako, da bodo verniki radi posekali cerkev in se v njej resnično dvigali k Bogu in sklenili svoje življenje posvetiti Njemu. Evangelij našega Gospoda ni samo beseda, ampak življenje, in ni zato napisano, da bi se samo pelo, ampak predvsem, da bi se živelo. Kristus se je za naše odrešenje boril in trpel. Le če boste verniki na Kristusovo življenje opozarjali in si ga sami vzeli za vzgled, jim bo postalo jasno, kaj je pravi namen našega življenja in se bodo tudi oni ravnali po življenju Kristusovem. Oznanjujte evangelij ob sveti liturgiji vsake nedelje, tako da ga bodo vsi slišali in tudi razumeli ter ga združili s primernimi molitvami. Kristusovi nauki pa morajo odsevani tudi iz Vašega življenja. Vi morate biti sredi vsakdanjega življenja naroda tisti, ki so najbolj pravični, najbolj goreči in najbolj dejavni v delih ljubezni. Ne ščitite stvari, ki potegnejo človeka le v nižnje sebičnih strasti. Pohlepnost je našemu narodu in domovini najbolj škodovala. Duhovščina bodi prva na braniku domovine in naj ji sveti na prosti k obnovi z vsemi čednostmi, ki dišijo kristjana.«

prenehajo. Naj sledi lista najnovejših takšnih dejanj:

Dne 9. decembra je v petrolejski rafineriji Standard zgorelo 150 vagonov petroleja.

Dne 11. decembra je izbruhnil požar v petrolejski čistilni tovarni Concordia.

Dne 12. decembra je v Targovistu zgorelo 8.000 kubičnih metrov lesa, namenjenega za petrolejsko industrijo.

Istega dne so zgoreli vsi vagoni napolnjeni s petrolejem, ki je bil namenjen v Italijo in ki so stali pripravljeni v rafineriji Creditul Miner.

Dne 13. decembra je zgorelo 60 vagonov očiščenega letalskega bencina v Telejeanu.

Naslednjega dne 14. decembra je istotam eksploziral velik petrolejski vod družbe Astra Romana in je razrušena tudi železniška zveza z Besarabijo.

Dne 16. decembra sta iztirila dva tovorna vlaka pri Ramnicul Sarat. Vozila sta beton za utrdbe na sovjetsko-romunski meji.

Dne 17. decembra je eksplozija uničila 80 vagonov letalskega bencina v čistilnici Creditul Miner v Ploestiju.

Dne 20. decembra sta iztirila dva petrolejska tovorna vlaka in prekinila promet na važnih petrolejskih progah za 4 dni.

Prihod novih nemških čet v Romunijo se v zvezi s temi dogodki.

Razmišljanja o vojni

Na svetovni razstavi v Oikagu so Američani priredili tudi razstavo malikov vseh ljudstev in narodov. Na krožniku pa je bil tudi dolar in zraven tablica z napisom: »To pa je malik Američanov«. To je pravilno, vendar premalo povedano. Dolar ali denar je malik, ki ne poklepa preden samo Američan, marveč se valja pred njim po tleh tudi nešteto drugih ljudi iz vseh delov sveta. — Okrog denarja se danes suče ves svet. O nobeni drugi stvari ne slišimo toliko besed kot o kupčijah, dobičkih, izgubah, premoženju. Če je treba doseči tega malika, to je denar, ni za milijone ljudi nobena pot predolga in prenaporna, ni noben hrib previsok, nobena dolina pregloboka, nobeno delo pretežko, nobeno sredstvo preslabo. Če je to že v mirnih časih v navadi, kaj šele v časih vojsk, ki pravi pesnik o njih:

»Nič svetega ni več;
razvezane vse spono duš so;
kdor je dober, gre hudobnežu s poti,
in svobodne so vse strasti.«

Napak bi bilo, če bi denar in dobiček kar tjavendan podcenjevali in obsojali. Kaj pa je denar? Denar je posebno, skupno merilo v prometu medsebojnega zamenjavanja in kot tak je denar eden najvažnejših organizacijskih pripomočkov v narodnem gospodarstvu. Denar sam po sebi ni niti dober niti slab. Človek je tisti, ki je denarju vtisnil pečat dobrega ali zlega, kakor si ga je že pridobil in kakor ga pač uporablja. Denar utegne biti velika dobrina. Zatorej pravi sveto pismo: »Denar je dober, če je vest čista.« (Sir. 13, 30.) Denar, kako dragocen si v rokah tistega, ki skuša zmanjšati bedo in siromaštvo! Ti skrivni stopiš iz žepa plemenitega človeka kvišku v podstrešno izbo in navzdol v brlog v kleti in daš, da zažari luč in se zaiskri solza radosti v očeh ubogih.

Denar, ti prižgeš v mrzlih pozimskih dnevih lučke na božičnih drevescih in pri jaslicah. Koliko bolnikom, jetnikom, pozabljenim prinesejo te lučke svetlobo in toploto! Marsikateri čuti, ko da je pozabljen od vsega sveta. Pa se neke odpre dobrotna roka in pošlje z denarjem božično darilo vsem tistim, ki koprnijo in žejajo po ljubezni. Kako so razveseljeni!

Denar, ki hraniš potrebne, ti si okrepiš pogorsko ozračje za bolne na pljučih. Ti storiš, da se koža opali in da se blede mestni otroci okrepijo. Denar, ti prinašaš kruha in mleka v otroška zavešča, storiš, da zardijo, ličeca malčkov in jih obvaruješ, da ne shirajo in ne umrjejo. Ti prepričaš, da ta ali oni dom ne pride na boben; ti zabraniš, da ne nastajajo žaloigre s strelom in samokresom v senc. Denar, ti preživljaš z marijvinimi pridnimi rokami otrok starega očeta, tresoč se mater pa z zaslužkom otrok obvaruješ lakote in obupa. Brez denarnega prometa bi se ustavile vse trgovine, vse banke, vse tvornice, vsa torišča dela. Brez denarja bi počival železniški in poštni promet, nobena ladja bi ne odplula iz luk in bi ne pripeljala nobenega blaga iz čezmorskih pokrajin. Brez denarja bi morali zapreti šole in univerze. Za šolanje pravnika, zdravnika in bogoslovca je treba denarja, pa še mnogo denarja. Brez denarja tudi tisti, ki denar sovržajo in ga pošilja v pekli in ki denar ne ceni bolj kot blago s ceste, ne sežida nobene božje hiše. Za cerkve, misijske postaje, krščanske šole je treba denarja. Denar je torej dragocena vrednota, če ga človek pravilno uporablja.

Toda gorje, kadar hlapec nemadoma ali polagoma zapodi gospoda; kadar denar ni več slu-

S tako važno stvarjo kot je nega in čiščenje zob zares ne bi smeli odlašati. Uporabljajte redno Sargov Kalodont in ostanite pri njem. Sargov Kalodont ima to prednost, da temeljito čisti zobe, obenem pa odpravi zobni kamen in prepreči njegovo zopetno tvorbo. Čistite zato zobe vsako jutro in vsak večer s Sargovim Kalodontom.

SARGOV

KALODONT

proti zobnemu kamnu

Velika tuba je posebno ekonomična!

Danes bo imel Roosevelt „strahovalni razgovor“ z ameriškim narodom

Washington, 28. dec. t. Associated Press. Jutri, v nedeljo zvečer, bo imel Roosevelt govor v radiu (po našem bo to po polnoči). On sam ga je na konferenci časnikaarjev označil kot »strahovalni razgovor«, ki bo pretresel ves ameriški narod. Na noben način pa ni hotel izdati ničesar o njegovi vsebini, vendar je znano toliko, da bo govoril o ameriški pomoči Angliji v borbi proti Nemčiji.

Washington, 28. dec. AA, DNB: Včeraj so zaključili popis vseh tujcev, ki žive v Ameriki. Dosedaj je bilo ugotovljeno, da živi v Ameriki

4.700.000 tujcev. Ker pa popis še ni končan, domnevajo, da živi v Ameriki zdaj 5 milijonov tujcev. V Washingtonu je bilo vpisanih 15.597 tujih državljanov.

Sovjetski polkovnik Mahalov se je iz Moskve vrnil v Belgrad

Sofija, 28. dec. AA. Z letalom je prispel iz Moskve danes popoldne v Sofijo pomočnik sovjetskega vojaškega atašee v Belgradu, polkovnik Mahalov. Odpotoval je iz Sofije v Belgrad z nocošnjim brzim vlakom ob 20.35. Na železniško postajo ga je spremljal jugoslovanski vojaški ataše v Sofiji generalštabni polkovnik Dimitrije Putnik.

Bolgarija—Jugoslavija

Sofija, 28. dec. Vladni list »Dnes« prinaša na prvi strani članek pod naslovom »Med Bolgarijo in Jugoslavijo«. In pravi sledeče: Včeraj popoldne je bila v zunanjem ministru izvršena izmenjava ratifikacijskih dopolnilnih protokolov k trgovinski pogodbi med Bolgarijo in Jugoslavijo, ki so bili podpisani 12. februarja letos. Izvedba tega diplomatskega dejanja pomeni nesporno nov znak za pravo pot, po kateri gredo danes bolgarsko-jugoslovanski odnosi. Zveze med obojema sosednjima državama se nadaljujejo in razvijajo v skladu s duhom in v okviru pakta o večnem prijateljstvu, ki je bil leta 1937, podpisan med Sofijo in Belgradom. Odnosi med obojema državama stopajo vse bolj v obdobje konkretnih ostvaretev. Kakor se je izrazil zunanji minister Popov v svojem velikem govoru pred narodnim sobranjem, smo mi v odnosih nasproti Jugoslaviji stopili v obdobje večjih,

listič, na oceanu drhteči;
kapljica, v morja globinah,
hipec le v večnosti širinah.«

»Bedak,« je dejal Bog tistemu bogatinu, ki si je napolnil kase in je hotel nato počivati, »bedak, še to noč boš moral dati dušo od sebe! Cigavo bo potem vse tvoje bogastvo?«

Zatorej, ne dajmo, da bi bil denar naš bog. Ne izrabljajte nikoli, zlasti ne v hudih časih vojne, kot sedaj, prebričke stiske svojega bližnjega! Denar nam bodi dragocena glavnica, ki naj z njim vsak dan kaj dobrega storimo. Delimo dobroto, pomagamo z denarjem revežem, bolnikom, vsem tistim, ki trpijo pomanjkanje! Uboštvo! Kdo bi si upal reči, da uboštvo ni kruto! In vendar je človek vpravi zaradi ubošva svoboden, močan, hraber in zmeraj bolj blizu Tistega, čigar imovina je bila v jaslicah in na križu — ena sama čunčija.

Prav nič ni zoper božjo Previdnost, če postanejo med vojno nekateri bogati in jih mnogo uboštva. Prišla bo pravična izravnava, čim bo sklenjeno prvo dejanje človeškega življenja, čim se bo začelo drugo in tretje dejanje: smrt in sodba.

Pred usodnimi dogodki v Franciji

De Gaulle napoveduje pristop francoskih kolonij v borbo na strani Anglije

London, 28. dec. t. AFI. Poveljnik svobodnih oboroženih sil general de Gaulle je danes objavil naslednje dnevno povelje:

V primeru, da bi se v francoskih kolonijah začelo uporno gibanje za nadaljevanje borbe proti skupnemu sovražniku, bodo francoske svobodne suhozemske sile to gibanje podpirale brez vsakega ozira na osebnostne ambicije, brez vsakega predsojda javnega mnenja in brez pridržkov proti komur koli.

V političnih in vojaških krogih razlagajo de Gaulleovo izjavo kot zelo pomemben doprinos k razpletu nove francosko-nemške krize. V francoskih svobodnih krogih namreč menijo, da bo Nemčija nadaljevala svoj pritisk na maršala Petaina in da bo v trenutku, ko bo sprevicela, da se ne bo vdal, zahtevala njegov odstop ter po zasedbi še nezasedenega dela Francije imenovala Lavala za predsednika Francije. V tem primeru je pričakovati, da bo

francoska kolonialna armada, ki je v Afriki pod vodstvom generala Weyganda in h kateri bi maršal Petain odšel, če bo še mogel, objavila sklep, da nadaljuje borbo na strani Anglije. Tudi o admiralu Darlanu govori, da bi francoske brodogradne prepele na stran odpora kolonij. Izjava generala de Gaullea je potemtakem v tej luči zelo pomembna, ker napoveduje, da bi se v tem primeru takoj podredil vsakemu višjemu poveljniskemu činu (Weygandu?) in mu stavil na razpolago svoje oborožene sile.

Bern, 28. dec. t. AFI. Iz Vichyja poročajo, da je »Le Journal« posvetil daljši članek francoskemu kolonialnemu imperiju, o katerem pravi, da je Franciji še ostal nedotaknjen in svoboden in da je to pomembna činjenica pri težavnem delu, ki ga je prevzel maršal Petain, ki vodi Francijo v njenih naporih po obnovi svoje veličine.

Naš kralj Peter II.

Kralj Peter drugi konča v l. 1941 svoje vseučiliške in vojaške študije. Postal bo polnoleten, izročeno mu bo vladarsko žezlo in zasedel bo slaven prestol Karadjordjevičev v Jugoslaviji.

Na svoj vzvišeni in odgovorni poklic se naš mladi kralj pripravlja v toplem družinskem okolju pod osebnim preizkušnim vodstvom njegove blage matere kraljice Marije in njegovega modrega strica kneza-namestnika Pavla, ki sta posebno skrbno na to pazila, da so se v mladem vladarju predvsem gojile in čvrstile duhovne odlike in da je v njem dozorevalo spoštovanje do duhovnih vrednot naše kulture. V krogu kraljevske družine je dobil mladi vladar svoj duhovni lik, ki je odraz duhovnih vrlin družine Karadjordjevičev in takorekoč sad vsakdanjega dela njegove matere in njegovega strica, ki ju je kralj Peter II. vedno danes poslušal in njune nauke sprejemal kot najbolj dragocene prispevek k izoblikovanju svoje duše, od lepote katere bo odvisna usoda naše lepe domovine in vseh milijonov ljudi, ki v njej prebivajo.

Zadnje leto pred svojim nastopom vladarskega poklica bo kralj Peter izkoristil, da si še izpopolni svoje vsestransko znanje in ga izbrusi s trdim, vsakdanjim in discipliniranim

delom, ki se mu mladi kralj z navdušenjem posveča. Od jezikov govori poleg srbohrvaščine že od mladega angleščino, nemščino in francoščino. Zgodovino Jugoslavije in zgodovino sploh kralj Peter ljubi in se rad v njej poglablja. V zadnjem letu se bo moral posebno posvetiti raznim vprašanjem pravne in denarne vede ter zgodovini vojnega znanstva in strategiji.

Posebno izredno nadarjenost kaže kralj Peter za tehniko. Vse, kar je enkrat videl, njegove roke lahko izdelajo. Veliko veselje in nadarjeno zanimanje kaže za naravoslovne nauke, za medicino in za vprašanja, ki so v zvezi z zdravstvom. Cele ure presedi pri mikroskopu in svoje učitelje začuduje ne samo s svojo pridnostjo, marveč tudi s svojim znanjem in s svojimi bistroumnimi znanstvenimi dognanji.

Hvala Bogu, da je mladi kralj zdrav, da bo mogel zmagati vse delo, ki ga čaka. Zdrav pa je, ker je priden in vreden športnik. Vse vrste športa pozna in jih goji. To so predpogoji, da bo stopil v l. 1941 z zdravim in prožnim telesom ter s svežim, za vse dobro in koristno izvežbanim in navdušenim duhom na slaven prestol svojega velikega očeta, da vodi Jugoslavijo v miru in sreči do vedno večjih napredkov.

† Rudolff Pečjak

Rojen 9. maja 1891 v Hinjah nad Žužemberkom je obiskoval ljudsko šolo v Novem mestu, pripravljali tečaj trgovske šole v Ljubljani, učiteljske v Ljubljani in enoletni tečaj za meščanske šole v Mariboru. Obiskoval je tudi komercialni tečaj na srednji tehnični šoli v Ljubljani in ga dovršil z odličnim uspehom.

Služboval je kot začasni učitelj v Ribnici, kot stalni učitelj

v Mostah pri Ljubljani, kot stalni meščanskošolski učitelj I. deške meščanske šole v Ljubljani, dalje v Trzinu, odkoder je bil imenovan leta 1924 tudi za okrajnega šolskega nadzornika v Kranju, toda bil je že po enem mesecu in 12 dneh razrešen in bil zopet meščanskošolski učitelj v Trzinu. Nato je bil imenovan leta 1928 za ravnatelja novoustanovljene meščanske šole v St. Vidu nad Ljubljano in bil od tu premeščen leta 1938 za ravnatelja II. deške meščanske šole v Ljubljani (Bežigrad).

Bil je vso službeno dobo odlično ocenjen, kar priča, da je bil izborni učitelj-pedagog, ki se je posvečal šoli z vso dušo in ljubeznijo. Mladini je bil dobrohoten pa resen oče, enak je bil članom učiteljskega zbora. Njegov pouk je bil zanimiv in zanimljiv, zato pa so njegovi učenci bili dobro podkovani v predmetih, ki jih je on sam učil. Pedagoško znanost je pridno zasledoval, oprijemal se je pa le tega, kar je bilo res dobro in ni služilo le igranju, temveč tudi učenju. Bil je učitelj-pedagog, ki ni zametaval vsega iz stare šole in je upošteval tudi njene vrline. Da je bil strokovnjak, pričajo tudi njegove knjige, ki jih je spisal in so uvedene v meščanskih šolah. Tako n. pr. Zgodovina za II., III. in IV. razred, o kateri se vsi učitelji meščanskih šol prav pohvalno izražajo. Tudi mnogi drugi učitelji segajo po njih. V družbi tovariša Gasparija pa je spisal tudi Čitanki za III. in IV. razred in je imel v delu še neko strokovno knjigo. Bil je tudi splošno literarno delaven. Ze kot učiteljski je izdajal med tovariši Pripravnika, ki ga je pošiljal v zameno našim južnim učiteljskim in je tako gojil lepo vez z našimi južnimi brati. V Vrtnu se je udeleževal že tudi kot mlad učiteljski in pozneje kot učitelj. Mladinsko čtivo je silno visoko cenil. Poleg Vrtna je pisal tudi v Razoro, mladinski list za učence meščanskih šol. Zelo pri srečo so mu bile mladinske igre. Izdal je sam igro Kraljičina z mrtvim srcem in zbirko japonskih pravljic. V skoraj dovršenem delu je pustil daljšo mladinsko povest. Strokovno pa se je udeleževal prav pridno in uspešno s temeljitimi članki in razpravami v Slovenskem učitelju in tudi v listu Meščanska šola. Poleg tega je bil izborni predavatelj v strokovnih društvih, tako v društvu meščanskošolskega učiteljstva in v Slomškovi družbi, kaor tudi v prosvetnih društvih. Posebno rad je v mlajših letih nastopal na odrih kot igralec in vodil igre.

Pokojni ni bil samo vsestransko naobražen in delaven mož, ampak tudi kot človek blagega značaja in zlatega srca. Sovražstva ni poznal. Vsakemu človeku je skušal pomagati in mu privoščil lepo besedo čeravno je bil dotičnik politično njemu nasproten. Zato so ga visoko cenili tudi slednji. Njegova srčna kultura se je izražala v vsem njegovem dejanju in nehanju. Svetovnona-

zorno je bil odločen pristaš krščanskih načel, po katerih je tudi živel. Tudi letos se je udeležil duhovnih vaj, čeravno bi mu telesno bolj prišlo iti v toplice. Tudi drugih katoliških prireditiv se je redno udeleževal. Svojim prijateljem je bil srčno vdan. Rad je bil nedolžno vesel, le tu pa tam ga je obšla čudna tegoba, posledica glodalne bolezni. A upali smo, da bo tudi to premagal, pa je Previdnost božja ukrenila drugače. Nenadna smrt je hudo zadela njegovo družino in številne prijatelje. Tolaji pa nas upanje, da je dobri Rudi za svoje delo in lepo življenje bogato poplačan pri Bogu, ker je vanj veroval, upal in ga ljubil. Pokoj njegovi plemeniti duši!

Važen sestanek županov:

Preskrba Slovenije s hrano

Ljubljana, 28. dec.

Danes je bil v Ljubljani važen sestanek županov bivše ljubljanske oblasti, katerega je sklicala Zupanska zveza z namenom, da se župani točno seznajajo s stanjem glede prehrane, kakor tudi da se seznajajo s predpisi, ki naj v bodoče zagotovijo Sloveniji nemoteno in dovoljno dobavo najpotrebnejših življenjskih potrebščin. Sestanek je bil v dvorani Rokodelskega doma in se ga je udeležilo 152 županov.

Takoj po otvoritvi sestanka je predsednik Zupanske zveze g. Novak pozdravil novega predsednika senatorja dr. Kuloveca in predsednika »Preveda« ministra n. r. Snoja.

Nato so se zbrani župani poklonili spomenu umrlega voditelja dr. Antona Korošca. Predsednik Novak N. se je v daljšem govoru spomnil njegovih zaslug, prisotni župani pa so k sklepu zaključili trikrat: slava.

Potem je povzel besedo novi predsednik, se-

nator dr. Kulovec, ki je zbrane župane kot predstavnik slovenskega ljudstva pozval k složnemu in vestnemu delu za narod. Njegov nagovor so prisotni vzeli na znanje z dolgotrajnim odobravanjem.

Nad 2 uri trajajoč referat o prehrani Slovenije je nato podal predsednik »Preveda« g. Snoj. Nazorno in zanimivo kakor tudi stvarno je prikazal celotno sliko o prehrani Slovenije, o tem, kar se je že napravilo in kar se še bo. K sklepu je zbrane župane pozval, da posvete vse svoje sile zdaj ravno vprašanju prehrane, ki je gotovo danes najbolj pereče. Izčrpni referat so navzoči z odobravanjem vzeli na znanje. Razvila se je živahna debata, med katero je dajal predsednik Preveda razna pojasnila, navodila in nasvete.

Potem so zbrani župani sprjeli resolucijo glede uvedbe nove socialne davčine in podpiranja bednih, nato pa so obravnavali še razne druge občinske zadeve. Sestanek, ki se je začel ob 10, je predsednik Nande Novak zaključil ob 1 popoldne.

Novomašniki ljubljanske školije. (Datum pomeni dan nove maše.)

I. vrsta: Križaj Janez, Zagorje ob Savi, 26. dec. — Malovrh Franc, Polhov Gradec, 29. dec. — Fenc Boris, Trzin, 29. dec. (Dr. Janez Krajič, spiritual.) — Škerlavaj Bogumil, Ljubljana, Sv. Peter, 26. dec. — Pogorelec Anton, 22. dec. — Šinkar Anton, Selca nad Školjo Loko, 29. dec. II. vrsta od leve na desno: Tomazin Ludvik, Naklo, 26. dec. — Pezdur France, Brezovica pri Ljubljani, 29. dec. — Grčman Anton, Višnja gora, 29. decembra. Urbanč Janez, Leskovec pri Krškem, 29. dec. — Bratulič Viktor, Ljubljana, Sv. Ciril in Metod, 26. decembra. — Svete Jernej, Preserje, 29. dec. — Kapiš Stanislav, Semič, 26. dec.

Presenetite vas dom...

z sodobnimi TUNGSRAM KRYPTON žarnicami! Zadovoljni bode, ker bo razsvetljava boljša, poraba toka pa manjša.

BOLJŠA LUČ, MANJŠI STROŠKI!

Ljubljanska gradbena delavnost v vojnem letu

Prvo koledarsko leto, ki ga je Ljubljana vsega prebila v znamenju evropske vojne, ki je prav v tem letu divjala na tako različnih bojiščih, se bliža svojemu koncu. Čeprav je bila naša domovina obvarovana vojnih grozot, so se vendar tudi nad nami znesle številne neprijetne posledice vojnega spopada v Evropi. Morda najbolj občutljiva posledica je draginja, ki je zlasti v drugi polovici leta hudo narasla. V znamenju draginje je bila tudi letošnja zasebna gradbena delavnost v Ljubljani, ki je prav lanske leto dosegla tako redek rekord, kakor ga Ljubljana ni dosegla v najbolj ugodnih letih konjunktura.

Lani je na jesen izbruhnila evropska vojna in mnogi so na jesen začeli z zidavo stanovanjskih hiš, da bi tako naložili v nepremičnine svoje prihranke. Prestrašili so se zlasti mali ljudje, ki so morda dolga desetletja zlagali dinarje in tako nabirali železno rezervo za huda leta, če morda pridejo, prav gotovo pa za stara leta, ki se jih vsak boji. Zato je bilo lani pograjenih v Ljubljani 173 novih stanovanjskih hiš s skupno 602 stanovanjem. Te stanovanjske hiše so veljale vsega skupaj 46 milijonov in pol. Leto 1940 pa je bilo mnogo manj podjetno. Videti je bilo, da so se denarne zaloge že izčrpale. Kljub temu pa so prav mali ljudje še živahno skušali graditi majhne stanovanjske hiše. To vemo pa je v najhujši meri udušila v drugi polovici leta draginja, ki je začela z naglico naraščati in ki je prevrgla marsikomu proračune. Gradbena delavnost ni zastala le v državnih zgradbah, ampak tudi v zasebni gradbeni podjetnosti, prav zato, ker gradbeni podjetniki niso več mogli reči za toliko in toliko postavimo hišo. Ponudbe podjetnikov so postale pogojne in so se začele le še s: če se ne bodo zvišale mezde, če se ne bo podražilo gradivo, če bomo dobili železo in če, če, če kaj drugega ne pride vmes.

Vsem tem neprijetnim razmeram odgovarja tudi uspeh gradbene delavnosti v Ljubljani v letu 1940. Vsega skupaj je bilo v Ljubljani dograjenih do božiča v l. 1940 113 stanovanjskih hiš. Te so

imele skupno 354 stanovanj. Med temi je bilo 45 hiš z enim samim stanovanjem, 68 pa z več stanovanji. Da so zidali tudi letos v veliki meri le mali ljudje, lepo dokazuje razpored hiš po nadstropjih. Tako je bilo pritličnih hiš zgrajenih 29, enonadstropnih 70, dvonadstropnih 6, trinadstropnih 7 in ena štirinadstropna. Večina pritličnih stavb ima po eno samo stanovanje. Druge hiše imajo v splošnem po več stanovanj. Zgrajenih je bilo sicer nekaj enonadstropnih vil, vendar v veliki meri prevladujejo take enonadstropne hiše, ki imajo po tri stanovanja. Pri takih hišah je večinoma izkoriščeno podstrešje za podstrešno stanovanje. Včasih pa je tudi del kleti preurejn v kletno stanovanje.

354 stanovanj

Vsega skupaj je bilo pridobljenih v letošnjem letu zgrajenih stavbah 290 malih stanovanj in 64 velikih stanovanj. Vsa mala stanovanja se dele v 146 enosobnih stanovanj in 144 dvosobnih stanovanj. Velika stanovanja se dele v 38 stanovanj s tremi sobami, 16 stanovanj s štirimi sobami, 5 stanovanj s pet sobami, 1 stanovanje s šest sobami in tri samska stanovanja. Značilno je, da pri tem v vseh hišah ni bila zgrajena niti ena stanovanjska kuhinja, kar dokazuje, da se vsi hišni posestniki izogibajo nehišenskih in nesocialnih stanovanjskih kuhinj. V celoti je bilo v teh stanovanjih zgrajenih vsega skupaj 351 kuhinj. Zanimivo pa je, da na vseh teh novih hišah in pri vseh novih stanovanjih najdemo le 103 kabinete in 71 sob za služkinje. Nasprotno pa je število kopalnic dokaz, da je vsak posestnik danes že misljenja, da spada kopalnica v stanovanje kot nekaj samo ob sebi umevnega. V 354 stanovanjih je bilo namreč postavljenih 231 kopalnic, kar pomeni, da dobiva dve tretjini stanovanj že svoje kopalnice. Stanovanjske hiše so dalje tudi v veliki meri opremljene s sodobnimi pralnicami. Tako je v vseh stanovanjskih hišah bilo zgrajenih 98 pralnic. Da novi hišni lastniki letošnjega leta niso posebno bogati, pa zanimivo pojasnjuje število garaž, ki so bile zgrajene v teh stanovanjskih hišah. Vsega skupaj so bile zgrajene le štiri.

Letošnja gradbena delavnost je vveliki meri bila usmerjena na zunanji okoliš mesta. Vile in hiše so rasle tudi letos v pretežni večini v tistem delu mesta, ki zadnja leta najbolj živahno napreduje. Ljubljana se je čisto zares začela širiti proti severu. Zato je gradbena delavnost izrabila še razmeroma cenena stavbišča v smeri proti Ježici in St. Vidu. Posebno ugodno je bilo za stavbne gospodarje to, da so na Ljubljanskem polju imeli tako rekoč vedno na zemljišču samem dovolj gramoz, kar je graditev še pocenilo. Vsega skupaj je bilo s stanovanjskimi hišami zazidanih 13.600 kva. metrov stavbišč, zazidana poslopja pa imajo kubaturo 137.000 m³. Graditev vseh teh stanovanjskih hiš pa je bila ocenjena na 24 milij. din, kar je skoraj polovico manj, kakor v letu 1939, ko je zasebna gradbena delavnost zazidala v stanovanjske hiše 47 milij. din. Če upoštevamo, da je druga polovica letošnjega leta bila prizadeta tudi po draginji, potem lahko sklepamo, da je vrednost letos zgrajenih stanovanjskih hiš več kot za polovico manjša od stanovanjskih hiš, zgrajenih v letu 1939.

Prezidave

V letošnjem letu je bilo tudi več prezidav, s katerimi je bilo pridobljeno vsega skupaj 28 malih stanovanj. Pri tem so vračunani tudi stanovanjski prizidki. V celoti so te prezidave in prizidave dale 88 novih sob z 29 novimi kuhinjami. Novih kopalnic pa je bilo na ta način urejenih 33. Če upoštevamo torej še prezidave in prizidave, potem je Ljubljana pridobila v letošnjem letu 381 stanovanj. Prizidave in prezidave same so veljale dva milij. in pol dinarjev in je torej v celoti šlo za stanovanjsko gradbeno delavnost 26,5 milij. din.

Gospodarske zgradbe

Poglavje zase so gospodarske zgradbe, ki nam dajejo popolnoma drugo sliko. Novih gospodarskih zgradb je bilo letos izpeljanih 25, poleg tega je bilo zgrajenih 31 gospodarskih prizidkov in izvršenih 22 gospodarskih prezidav v skupni vrednosti 2.500.000 din. Gospodarske zgradbe so v letu 1939 zahtevale skoraj 15 milij. din. Veliki padec gradbene delavnosti pri gospodarskih zgradbah je jasno kaže na krizo, ki se začela zaradi naraščajoče draginje. Gospodarske zgradbe so bile večinoma izvršene v sredini mesta. Veliko število teh zgradb odpade na ograje, dalje je bilo urejenih 14 trgovin in 26 pisarn ter 41 skladišč. Skupno število prostorov, ki so bili pridobljeni pri gospodarskih zgradbah pa znaša 237.

Če torej pogledamo gradbeno bilanco za leto 1940 in upoštevamo še javne zgradbe, ki jih pa letos ni bilo veliko v Ljubljani, lahko rečemo, da je bilo v Ljubljani letos zazidanih vsega skupaj okrog 40 milij. din, kar je v primeri z lanskim letom, ko je bilo zazidanih okrog 90 milij. dinarjev, komaj polovica. V tem znamenju padanja gradbeni delavnosti bo prav gotovo tudi prihodnje leto, ki nam vsaj v tem pogledu ne obeta nič dobrega. Dal Bog, da bi bila to tudi najhujša posledica nesrečne vojne, ki divja v Evropi.

Večdeljsko branje

Božič med topovi

Beseda srca je bila zmazana sprčo uničujoče slane sovražstva v človeških dušah; hrumenje in treskanje topovskih žrel je postala govorica med narodi. Med sovražnimi deželama se je vzpenjala smrtonosna pošast vojne in se je režala v mrtvaško rezko frtontanje plamenov s pogorišči.

S snegom pokriti vrhunci gor so se zajedali v umazano vijoličasto barvo oblakov. Vse obdano z belimi snežinkami je pojemajoče leto sklanjalo svojo osivelo glavo in se je ugaslo plazilo k svojemu neveselému koncu. Polagoma, kakor poslednja kaplja radosti v morju brezupne groze je dozorel božič iz sivine sre in neba. Vsa jasna in polna zvezd se je dvigala sveta noč polna upanja iznad trpinčene zemlje in se je bočila kakor visok, sinji zvon, ki bo nanj sveta polnočna ura skoraj skoraj udarila s srebrnim tolkačem.

To je bilo v najbolj severnih vrstah bojišča. Poročnik Simon je imel to noč nadzorstvo nad jarki in je bil že obšel zunanje straže. Skozi spolzke jarke, mimo žičnatih ovir, volčjih jam in pasti za tanke je bil že zašel v območje sovražnikovih zadetkov. V mesečini so se povsod blestela raztresena in razsekana debila in v nebo so štrlele zlomljene veje, ki so visele iz krošinj. V tleh so zijale jame in so se črno odražale od nežno blesteče se beline snega. Mrko zavite, s čeladami pokrite postave so se naslanjale kakor okamenele, kakor bi bile vdelane v jantar te noči. Nedaleč so pogrnjevali zategli, dvojnati strelj granat, da si to grmenje občutil kar na koži.

Toda, kaj bi, sčasoma se človek privadi tudi na smrtno koso!

Krog enajstih je prispel Simon do bunkerja, ki je bil varen sprčo bomb in nad čigar vhodom je eden njegovih fantov načelkal z rdečim svinčnikom in v zdravi šegavosti naslov »trvdke« z besedami: »Pri plesočem hrčku.« V bunkerju je odpravil predpisane pripombe v polkovni dnevnik. Nato se je udobno razkoratil med majceno liliputansko pečico in zastrtim okencem skrovišča. Oddahnil se je, si prižgal pipo in se je iznebil nasilja ovojnice. Človek v njem se je povzpnel na kvišku in je za ostanek noči poltačil vojaka v ozadje.

Obsežnost tega večera je nenadoma segla Simonu v dno srca. Njegov službeni pohod ga je bil privedel na sto korakov razdalje mimo cerkvice, njegove cerkvice iz otroških let, ki je bila prišla med sovražnimi predstražami v »deželo od nikogar«. Njegova vasička, ki je imela osem do deset hiš, je bila evakuirana. Ondi je bil oče nekoč mizar, dokler se niso bili izselili v veliko mesto. Ko je hodil še na gimnazijo, je bil Simon nekoč še enkrat v tej skromni vasički, toda odtlej ga njegova življenjska pot ni nikoli več privedla tjakaj. Zdaj je bil organist v vele mestni cerkvi sv. Martina.

Sveti večer mu je bila prisrčna krona vseh praznikov v letu. Kakor izklesan iz smaragda in rubina se mu je blestel v duši. Pri nobeni drugi slovesnosti se ni njegova tenkočutna duša tako radovala in vzvikala v njegovem orgljanju. Kakor kak glasnik z govorečo pozavno je v duhu stopal na čelu sprevodov; kakor besednik množice je prosil Gospoda pomoči in varstva. Zdaj pa že več mesecev ni imel prilike, da bi se bil v valovanju glasov razraščal in se dvigal in da bi bil svojo dušo spravil v ravnotežje. To mu je bilo najbolj bridko pomanjkanje.

Se vselej ga je bila cerkvena na njegovem pohodu krog straž vabila, nocoj pa se ni mogel več zoperstavljati mičnemu vabilu, ki mu je po njem telo kar drhtelo.

Simon je spet dočotal po jarkih, zdaj pa zdaj se je pogreznil v ilovico in njegovi škornji so se cmokaje vleklji iz nje. Tu zunaj je bilo to noč precej nevarno in razgibano. Nemško težko topništvo je brundalo iz nove, odlično zakrite postojanke in bljuvalo v nasprotnikove vrste svoj ogenj. Francozi še niso bili utegnili dognati kraja baterije in so tipali s svojimi lahki topovi za njo — zdaj tu, zdaj tam po bojišču.

Neki strelski jarek se je vlekel počez skozi smrekov gozdič; tik roba so ležala pravkar posekana drevesa. Simon si je izbral pripravno smrečico. Ob strani mu je visel zavojček samih okrasov za na božično drevesce: svečke, kroglice, zlate niti. Kristof, njegov do smrti vdani sluga, mu je bil vse to priskrbel iz dve uri oddaljene vasi, kamor se je bil peljal s kolesom. Tudi velik ključ — saj je bil Kristof ključavničar po poklicu — mu je bil po Simonovem opisu naredil zanj iz debelega žebila.

Začuden in brez besed so obstali stražni vojak, ki so na čarobno besedo gesla spustili svojega poročnika mimo. Ta je z drevesčkom na rami odločno korakal dalje v deželo od nikogar.

Simon se je napotil navkreber na grič. Ali ni na oni strani opazil modrosive postave s čelado na glavi? A kaj bi se zdaj zmenil za to?

Previdno je vtaknil vitrih v ključavnico in se je ravnal natančno po Kristofovih navodilih: brado »ključa« je obrnil navzgor, porinil je z levim palcem ključ, kolikor je mogel, kvišku, in je obrnil. A brada je zdrsnila mimo zapaha. V drugo je poskusil — uspeh je bil isti. Pri tretjem poskusu pa je imel srečo, ključavnica je škrtnila, vrata so se odprla. Votlo so odmevale njegove trde stopinje po praznem prostoru. Snel si je čelado z glave in jo položil na klop pri vratih.

Kako se je prebudilo na tisoče spominov v njem! Tako živo, da bi ga prijel, je v duhu zaplaval minuli čas pred njim. Spredej, pri stranskem oltarju, je zagledal božično drevesce v lučkah, kako se je dvigalo nad jaslicami. Plavalase glavice šolarjev so se sklanjale nad notami; vsi so bili prešinjeni s sveto nočjo in ožarjeni z njo. Potem so vsi pogledi iskali starega učitelja redkih las in s pozlačenim ščipalnikom pod vzbočenim čelom, kako je dvignil roko in dal znamenje za petje lepih božičnih pesmi. Spredej je v svoji klopi na levi sedela mati, ki sta jo Simon in oče že več let pogrešala. Videl je bleketanje zlate obreze njenih mašnih bukvic, prav tako kot časih, in moral se je oprjeti klopi, da ni omahnil sprčo živih vtisov iz otroških dni. Ves poln božiča je spet enkrat začutil, kako so vsi predali njegove duše odprti.

Simon je vzel iz žepa električno svetilko in si je posvetil v zakristijo. Ondi so stale v kotu božične jaslice, a teh ni hotel vzeti iz njih prostora. Samo stajalo za božično drevesce si je vzel. Na stranskem oltarju je prižgal svečo in postavil drevesce. Kako je bil srečen! Otroci v njem je dvignil svojo glavo polno sonca in se mu je nasmehnil. Ze so bile kroglice in svečke pritrjene in so bile zlate niti razprostrate.

Manjkalo je še Dete v jaslicah. Brez dvoma je bilo zaklenjeno v stenski omari v zakristiji, mogoče pa je bilo tudi evakuirano? Toda v omari ni hotel vdreti. A zgoraj v zvoniku je bil bržčas še stari Jezusček, saj ga je bil sam pomagal dati tjakaj, potem ko si je prejšnji župnik nabavil novega.

Spet je vzel žepno svetilko v roko in je šel po vegastih in trblih stopnicah iz zakristije navzgor. Počasno je stalo nad njim tramovje z zvonovi. Resnično: tu je bil stari Jezusček. »Lej, kako je Bog ves preperel in prašen in odveč,« si je mislil, »in prav takšen je zunaj svet!«

S svojim robcem je obrisal prah s kipa; leva rokica je bila odlomljena. Potem ga je varno spral

Očetu Linu ob Koroščevem spominu

Pod ljubkim hribom Svetega Miklavža,
iz vaše tople cerkve samostanske
k molitvi vabil zvišeni je zvon.
Po strmih pragih, stokrat utrudljivih,
sopel sem k tebi: zopet v tih obisk.
Oddihe tri pred božji hram oddihnem,
poglede tri po mestu vržem doli.
To Celje! Lep mejnik na sredi pota
od Maribora do Ljubljane bele.
Korošec sam je hotel v tem središču
pastir postati ljudstvu svojemu.
In od onod — že Slomšek to je želel —
pomagal bi mu sveti Danijel,
da prav bi vodil svoj duhovni rod.

Počasi stopam v tvojo celico.
Korak prestreže brat mi zakristan:
»K provincijal!« Drug je ravnokar
pred vami vstopil. Skoraj spet odide.
Tako smo, oče Lin, si tolikrat
drug drugemu na kljuko segali
pred milostivo tvojo celico.
Utrujenim si bil čebelar vsem
trenutek usak duhovna matica;
pa ne, da same med ti prineso,
da le so same našle med pri tebi.
Obraz in glas je tvoj bil ljubezni,
in v njem dovtip in smeh. »Imate puško?«
povprašal si me zadnji vojni čas.

In spet je zresen blede tvoj obraz.
Preveč so teže naložili bratje
na šibke rame tvojih sedem križev.
Pogledal sem po sobi kradoma.
Iz te samotne tesne celice,
iz te skrivnostne radijske postaje
hite molitve in ljubeče misli
po vsej Ilirski ti provinciji.
Na mizi kupi pisem... Morda usako
duhovni svinec nosi brez pečata.
Od stene v okno in od okna v steno
nedolžno diha skromna zadovoljnost.
Podobno tvojji, mislim, v Belgradu
imel je sobo tam voditelj rša.

Čez dva hodnika po stopnicah dol
takrat pospremil si me prav do vrat.
»Preveč časti za moj odhod!« sem branil
prijaznosti se tvoje tolike.
»Ne bova morda videla se kmalu.
Pa danes dalj se pomudiva vsaj!«
dejal si, oče, nekam zatopljen.
»Pač, vizitator, pojdeš spet na jug?«
Saj nisem vedel, kar si čutil ti:
Na trilo deblo trkala je smrt.
Zato si rekel z duhom jasnovidnim:
»Ne bova morda videla se kmalu!«
Odšel sem in te nisem videl več.
Zaprla so se vrata samostanska.

vil navzdol in ga dal pod drevesce. Z nekega oddaljenega francoskega rotovža je zaslišal biti dvanaesto uro, sveto uro. Prižgal je vse lučke na drevescu. Potem je šel na mali kor in se je usedel k staremu harmoniju; da je odprl, je itak vedel, saj se pokrov že zdavnaj ni dal več zaklepati.

Simon je začel a svojo najljubšo božično pesmijo. Škripajoči harmonij je le s težavo izražal planete izliv napeva, ki so mu ga Simonove izurjene roke skušale izvabiti. »Sveta noč, blažena noč...«, v najhujši stiski je ječalo človeštvo. Kakor že tolikokrat v zgodovini, je spet stopila tista sveta ura v ospredje in človeštvo je ležalo pred Stvarnikom v prahu in je koprneče pričakovalo dobrote Vsemogočnega. Žival je svojo kačasto glavo dvignila kvišku iz zasmrajenih tal. Zemlja je ležala tu

Zimsko veselje

vsa razgrebena in razdrta, iz njenih vrtov ljubezni so grneli topovi bratovske nesloge in njih hrumenje se je razlegalo v zvoke angelske noči.

Simon je zaigral druge znane božične pesmi in slednjič so mu izpod prstov začeli vreti glasovi njegove duše. Ubožni vaški harmonij se mu je nenadoma spremenil v mogočne vele mestne orgle. V duhu je stopal s harfo pred narodi kakor David in je raznetil žerjavico v njih srcih za sprejem Gospoda.

Pošast vojske bo premagana, pa ne z napadi in ubijanjem, marveč z ognjem vere, s povzdigovanjem duha k Bogu. Na milijone duš se gnete z njim vred proti nasipom večnosti. V sijaju te biserne noči buči nad vsem, kar je na zemlji, zmaga Vsevečnega. Njegova pot je s palmovimi vejicami potresena. On stopa navzdol v uboštvo ljudi, v mrzlo hlevov. Toda svet je zavrgel Boga, a njegovo kraljestvo bo navzlic vsemu rastle kakor sadno drevo in trta...

Simon je zaprl harmonij in je stopal po ozkih, hreščočih stopnicah nizdol. Vrata cerkvice so bila odprta. Ali je veter butnil vanje? Nenadoma je v nejasni plapolajoči svetlobi sveč zagledal francosko puško z nasajenim bajonetom, ki je slonela na klopi, in francoska čelada je ležala poleg njegove. Organist, ki je bil še ves v onstranstvu, se je ko blisk povrnil v resničnost. Brž je imel samokres v roki. Spredej je pri njegovem drevescu klečala temna postava. Zdaj je vstala: bil je vojak iz sovražnikovih vrst.

Poročnik je za hip osupnil. Tujec je pristopil k njemu, ponudil mu je roko in dejal: »Blagoslovljene praznike, tovariš!«

Simonu je toplo zaplalo po žilah, brž je segel tujcu v roko in jo dolgo molče stiskal. To je bilo torej tista navidezna grozota, ki je ograjala njegov dom, ki pa je bila tako polna človeške miline in priključive duše! Simon je oberoč zgrabil Francoza za pleča, prižel si ga je na prsi, da je začutil toploto tujega telesa. In je kričnil: »Človek, brat moj, Bog nas neskončno ljubi! Gorje mu, kdor zavrže njegov mir!«

Cerkvica je bila spet v temo zavita, bledi odsevi mesečine so kakor strahovi prihajali skozi okna na kamnitni tlak cerkve. Ko je Francoz odhajal, je kakor v navdihu zaklical: »Prekletstvo je prišlo na zemljo. Ali vidiš te požare? Ali slišiš bobnenje tankov? Kdor se zavrže, bo pohojen in pomandran!«

Simon je spet skrbno zaklenil vrata za seboj. Pri povratku je moral zaradi hudega streljanja, ki je bila njegova pot v njem, napraviti velik ovinek. Prišel je prav do tja, kjer so se začele angleške postojanke. Odondod so se razlegali glasovi duše, ki je piskala škotsko božično pesem.

Zarometi so z bledimi tipalkami tipali po obzoru. V dalji je regljala mrtvaška raglja.

(V Binselt.)

Takole bi se dale pozimi ceste olepšatili

»Tako utrjen si videti!«
»Kaj pa misliš! Sanjalo se mi je, da sem delal osemnajst ur!«

»Včeraj sem padel z 20 metrov visoke lestve.«
»Pa se nisi ubil?«
»Kje! Ko sem bil le na drugem klinu!«

(Silvin Sardenko)

MLADI SLOVENECE

Tinčkovi načrti za novo leto

Sedel je na postelji, držal knjigo v roki in nemo strmel predse. Bilo mu je tako čudno pri srcu, da ni mogel ne spati ne brati. Kresni večer, sveti večer in Silvestrov večer so se Tinčku vsako leto trdno vtisnili v spomin. Ob teh večerih ga je bilo zmerom strah. Zdelo se mu je, da se takrat dogaja v svetu nekaj skrivnostnega, nenavadnega. In nocoj je Silvestrov večer. Mati je odšla k bogatemu trgovcu. Trgovec je namreč povabil znanca in prijatelja na svoj dom, da bodo čakali novega leta. Gostje bodo pili, jedli in se veselili pozno v noč. Tinčkova mati pa bo v trgovčevi kuhinji slonel nad velikim skafom in v vroči, zelo vroči vodi pomivala. Poslušala bo, kako se bodo veselili drugi in gledala, kako dobre jedi bodo odnašali na mizo. Ko bo ura odbila polnoč, se bodo gostje še bolj razživel, mati pa bo še hitreje pomivala posodo, vsa trudna, lačna in bedna.

Tinček večkrat razmišlja, kako da sta z materjo tako revna. Tinček bi bil zelo rad bogat. Rad bi imel toplo sobo in rad bi imel lepo obleko. Kadar povpraša mater, zakaj sta tako revna, mu mati preprosto odgovori:

»Drugi si znajo pridobivati premoženje. Jaz pa ne znam drugega kakor opravljati navadna dela!«

Nocoj pa Tinček razmišlja, kako bi si tudi on pridobil premoženje v novem letu. V hranišču ima dva kovača, prihodnje leto si jih mora prihraniti še več. Toda, kako?

Tinček premišljuje in si beli glavo. Nič pametnega si ne more domisliti. Zdajci pa se skloni pokonci. Z ulice se sliši glasno govorjenje. Hitro stopi k oknu in si ogleduje pisano družbo, ki se veselo pogovarja, medtem ko gre na Silvestrovo zabavo. Tinčku obstane oko na gospodični, ki je oblečena v prelep bel košček. Le kje si je gospodična kupila tako lep plašč? Morda je kupila deset belih zajčkov in si potem sešila plašč.

Zajčki! Joj, kolikokrat si je Tinček želel, da bi imel vsaj dva zajčka. Pa ni imel nikoli toliko denarja, da bi si jih kupil. Kaj če bi jutri poprosil mater, da bi mu dala še par dinarjev in bi si potem zajčka kupil na trgu. Pač bi porabil tudi denar iz hranišča. Čez kakva dva meseca bi zajčka skotila še kakih osem zajčkov, potem bi imel šele Tinček veselje! Kaj je lepšega na svetu, kakor majhni beli zajčki? Iz malih zajčkov bi zrastle veliki in tako bi počasi imel mnogo, mnogo zajčkov. Hrano bi jim poiskal v gozdu na na travniku, pri stricu bi morda dobil nekaj korenja in krompirja. Kadar bo imel mnogo zajčkov, jih bo začel prodajati. Dobil bo mnogo denarja. Morda več jurjev. In potem si bosta z materjo kupila kočjo, hlevček in kravico. Mati bi potem ne bila več žalostna.

Tinček je v lepih mislih zadremal. Tako spokočno je zaspal, da ni prav nič vedel, kdaj se je mati vrnila vsa trudna in žalostna domov.

Bog ve, ali se bodo kdaj uresničili Tinčkovi lepi načrti?

Kokoš z eno nogo

(Legenda)

Jezus in sv. Peter sta potovala iz kraja v kraj. Nekega dne je postal Jezus hudo lačen. Rekel je sv. Petru:

»Pojdi v Jeruzalem in prinesi pečeno kokoš.« Peter je odšel.

Ko se je vračal iz mesta, je postal tudi sam hudo lačen. Ni se mogel premagati in pojedel je kokoši eno nogo.

Ko je Jezus videl, da manjka kokoši ena noga, je rekel:

»Kaj vendar to pomeni? Zivalca ima samo eno nogo. Kje pa je druga?«

»Ne vem, Gospod. Takšno so mi dali. Sicer se mi pa zdi, da imajo tukaj vsi pičli samo eno nogo.«

»Jaz pa ti rečem, da imajo kokoši dve nogi. Toliko bom pa že vedel, saj sem jih sam ustvaril!« ga je zavrnil Jezus.

Na te besede je Kristus utihnil. Molče je jedel kokoši in je bil zadovoljen.

Čez nekaj dni sta Jezus in sv. Peter spet potovali v bližini Jeruzalema. Nenadoma je Peter zagledal na bližnji ograji kokoši, ki so stale samo na eni nogi. Ves vesel je vzkliknil:

»Gospod, poglej, kokoši imajo tukaj v resnici samo po eno nogo! Pa mi zadnjič nisi hotel verjeti!«

Jezus pa ni izustil niti besedice. Plosnil je z rokama — in kokoši so skočile z ograje na tla ter se razbežale na vse strani po dveh nogah.

»No, kdo pa ima zdaj prav?« se je nasmehnil Jezus.

Sv. Peter je malo pomislil, nato pa rekel:

»Mislim, da ti je sam Bog Oče vdihnil to misel. Sicer pa — če bi bil zadnjič takole plosnil z rokama, bi gotovo tudi pečena kokoš dobila še eno nogo!«

Stankovo veselje

Metka stopi že šestič k okencu, kjer se dobijo vojni listki, ter vpraša:

»Koliko stane vozn listek do Celja?«

Uradnik pri okencu ves jezen zakriči nad njo:

»Sestkrat sem ti že povedal, zdaj pa vendar že veš! Zakaj me nadleguješ?«

»Veste,« mu odkritosrčno pove Metka, »moj brat Stanko je vstano vesel, če vtaknete glavo skozi luknjo. Pravi, da je tako kakor v živalskem vrtu...«

Pri zdravniku

Oče pripelje bolnega sinka k zdravniku. V zdravnikovi sobi sinko prvič v življenju vidi človeško okostje. Nekaj časa ga pozorno ogleduje, potem pa reče:

»Stric zdravnik, te kosti si pa dobro ogledali!«

Staro in novo leto

Sredi Silvestrove noči sta se ob samotnem križpotu srečala staro in novo leto. Staro leto je imelo dolgo sivo brado, globoko sključeno telo in trudne oči. Novo leto je imelo snežnobel obrazek, kakor iskra žive oči in kot srna gibke noge.

Novo leto je spoštljivo pozdravilo častitljivega starčka in ga povprašalo:

»Dedek, kaj neseš v vreči?«

Staro leto je položilo vrečo na tla in je odprlo. Novo leto je radovedno pokukalo vanjo in prestrašeno odskočilo. Samih skrbi, tožb in solz, samih vzdihov, kletev in črnega obupa je bila vreča polna.

»To, samo to so mi ljudje ob slovesu dali na pot!« je potoličilo staro leto.

»Mene se ne bodo tako poceni iznebili!« je reklo novo leto in se samozavestno nasmehnilo.

»Kakor se posojuje, tako se povračuje. Tudi ti jim nisi prinesel posebnih dobrot, ko si se rodilo. Poglej, kaj jim nosim jaz!«

Novo leto je odgrnilo svojo vrečo. Staremu letu so se ob pogledu na vse krasoto orosile oči. Vreča je bila polna najlepših upov, najslajših tolažb in najveselejših smehov...

»Z veseljem smehom prihajam, z veseljem smehom se bom na Silvestrov večer zopet poslovilo od tega sveta!«

Staro leto je žalostno odkimalo in reklo:

»Mlado si še in neizkušeno. Nočem ti že zdaj greniti veselja. A čez leto dni osorej se spomni name!«

To rekoč, si je staro leto spet oprtalo težko vrečo in s krevasajočimi koraki odšlo dalje.

Novo leto pa je šlo med ljudi. Kjer se je prikazalo, povsod so ga sprejeli z veselo pesmijo in godbo. Radodarno je delilo svoje darove — tako radodarno, da je bila vreča kmalu prazna.

Ko so ljudje sprevideli, da se jim upi ne izpolnijo, da so tolažbe samo od danes do jutri, da jim smeh ne more utešiti gladi in pregnati revščine iz hiše, so se jim obrazi zmračili. Začeli so se pritoževati, da jih je novo leto ogoljufalo, da jim ni izpolnilo niti desetinke tega, kar je obetalo. Sprva so zabavljali potihoma, potem zmerom glasneje; nazadnje so začeli novo leto preklinjati na ves glas.

Novo leto je žalostno hodilo od hiše do hiše in skušalo ljudem dopovedati:

»Potrpite! Saj še ni vseh dni konec!«

Ljudje pa so grdo gledali in niso novemu letu privoščili lepe besede.

Snežnobeli obrazek novega leta so začele predati tanke gube. Zmerom več jih je bilo in zmerom ostreje so postajale. Oči, prej tako vedre in jasne, da so se zvezde zrcalile v njih, so začele ugašati. Novo leto se je staralo. Od razočaranja in grenkega spoznanja.

In ko je prišla druga Silvestrova noč, se je na samotnem križpotu za las natančno zgodilo tako, kakor se je zgodilo pred letom dni: staro in novo leto sta se srečala... In zmerom znova se bosta srečala tako — dokler bo na zemlji živel človeški rod. Takó številne, takó velike so želje nekaterih ljudi, da jih nikoli ne bo moglo nobeno novo leto do kraja izpolniti.

Mir vam bodi!

Sneži! Sneži! Sneži!

K nebesnim vratom prileti ozebel angelček in govori:

»Odpril! Odpril! Odpril!«

K Jezuščku se mi mudilo!

In Jezuščku pove, da skrajni čas je že, da pride na zemljo, ki čaka ga tako željno.

In Jezušček koj na golobčka sede. Milijone angelcev s seboj povede. In angelček daril vsak nosi sto, da bilo bi dovolj za deco zemeljsko.

Dospeli so. Vse trudne so peroti. Kuža priteče prvi njim naproti: »Hav, hav! Zelim vam dober dan!« Dete ga objame: »Kuzeš si mi vdane!« In kosmatinco je pri tem lepo, kakor mu nikdar še na svetu ni bilo.

Pa tudi muca in konjiček, in krava Sivka in osliček, in oves Belka, petelinček, zaprosijo vsaj mal spominček od Jezuščka na sveto noč. In vsak dobi poljubček vroč. »Ker,« Jezušček tako jim de, »ljubezni vsi potrebni ste.«

V hišici pa otroci spančkajo in o dobrotah vseh mogočih sančkajo. Po šest in več jih v postelji leži. Ko Jezušček jih gleda, mu srček zadrhti: oči mu v dalji zro požare, kri, gorje grozotno. Na licu solza zableski: »Kako si, človek, res ubog!« Da bi ti mir poklonil Bog! (Končji Ahačič.)

Zgodba o brezsrčni kraljični

Pred davnimi leti je živel v revni vasi mladenič po imenu Janez. Nekega dne se je oglašil v njegovi hiši star berač. Mladenič mu je podaril nekaj drobiža. Komaj je berač odšel, se je mladenič pogreznil v globoko spanje in sanjalo se mu je nekaj nenavadnega... Hodil je po travniku, ki je ležal ne daleč od njegove koče. Nenadoma je njegov pogled obvisel na čudovito lepi roži sredi travnika. Lesketala se je, kakor da bi bila zlata. Že se je hotel skloniti k njej in jo utrpati, tedaj pa se je prebudil...

Naslednjega dne se je Janez spomnil čudovitih sanj in odšel je na travnik. »Morda pa v resnici raste zlato roža na njem!« si je mislil.

In res: ko je tako hodil sem in tja po pisanim travniku, je ves zavzet obstal. Zagledal je pred seboj glato rožo. Sklonil se je, jo s koreninami vred izruval iz zemlje in odnesel s seboj domov. Tam jo je skrbno negoval leto dni.

Ko je nekega dne hotel zlato rožo spet zaliti z vodo, je na svoje veliko presenečenje namesto nje zagledal pred seboj — prelepo kraljičino.

»Odkod pa si ti?« jo je vprašal.

Kraljična mu je gorko stisnila desnico in radostno zaklicala:

»Dobri mladenič, rešil si me! Lepo se ti zahvaljujem! Če hočeš, ostanem pri tebi kot služkinja, ali pa...« na te besede je kraljična položila drobni prstek na ustnice — »bodi ti moj kraljevič in jaz bom tvoja kraljična!«

Janezov obraz je kar zasijal od sreče. Pa se je spomnil, da mu na vprašanje še ni odgovorila in ponovil je:

»Odkod si prišla sem?«

Kraljična je povesila glavo. Zamislila se je in globoko vzdihnila:

»Ah, to je dolga zgodba! Jaz sem kraljična Evkalinda, gotovo si že kaj slišal o njej. Bila sem prej brezsrčna, ošabna kraljična. Takrat, ko sem še živila na dvoru svojega očeta, sem prepovedala vsem podložnikom v deželi, da bi obdarovali

kakšnega siromaka. Kdor je to prepoved kršil in kljub temu podaril lačnemu siromaku kosček kruha, sem ga strogo kaznovala. Nekega dne me je naš dvorni čarodej, ki je bil dobrega srca, prosil, naj svojo prepoved prekličem. Odgovorila sem mu: »Kaj pa to tebe briga?« V svetem ogorčenju me je čarodej začaral v rožo in zaklical: »Rešena ne boš prej, dokler me ne bo sto ljudi v tvojem kraljestvu obdarovalo!« Na te besede se je čarodej spremenil v starega berača, vzel popotno palico v roko in romal od vasi do vasi. Ti si bil stoti podložnik, ki ga je obdaroval — in tako si me rešil.«

Naslednjega dne se je Janez z Evkalindo odpeljal v kraljevsko palačo. Stari kralj je kmalu umrl in Janez je postal njegov naslednik. Podložnikom je bil dober kot oče, vsakogar, ki se je oglašil pri njem, je bogato obdaroval, tako da v njegovem kraljestvu kmalu ni bilo nobenega siromaka več.

Pred cirkusom

Več dečkov je stalo pred vhodom cirkusa. Kukali so v notranjščino, kakor da bi bila tam sama zlata nebesa.

Neki gospod je stopil k blagajniku ob vhodu in rekel:

»Pustite te dečke, naj grede noter! Ko bodo šli skozi vhod, jih preštejte!«

Blagajnik se je na vso moč razveselil. Bil je prepričan, da bo prijazen gospod za vse dečke plačal vstopnino. Pomagal je dečkom — in tem kakopak ni bilo treba dvakrat reči, naj grede v cirkus. Ko je zadnji deček izginil v notranjščini širokega šotora, je gospod vprašal blagajnika:

»No, ali ste jih prešteli? Koliko jih je?«

»Natančno osem in devetdeset,« je odvrnil blagajnik.

»Prav toliko, kot sem mislil! Torej sem uganil! Zbogom in na svidenje!« je rekel gospod in odšel.

Vrabčku

Vrabček, nič ne boj se ti, saj si pač prijatelj mi: zvesto si ostal pri nas, pa čeprav je zima, mraz.

Res, da ne zgoliš lepó, a srce imaš zvestó; nikdar nas ne zapustiš, pa čeprav hudi glad trpiš.

Kaj nam pač pomaga to, če nam še tako lepo poje kdo vesele dni — v bridkih dneh pa zapusti...!

In zato ves zimski čas kar ostani tu pri nas! Jaz bom že tako skrbel, da gladi ne boš trpel.

Ko pa prišla bo pomlad, novih nam prinesla nad — spet na vrt boš odletel, z nami vriskal, z nami pel.

Jožef Mihelič, Dobrava pri Kroplu.

MLADA NJIVA

Z mska radost

Snežinke, le hitro na delo! Že čaka vas travnik in gaj; zarajajte v zraku veselo, ovijte ves svet v svoj sijaj.

Že bele so tihe doline... Otroci, brž smučke na plan! Pogumno čez gladke vzpetine spustimo se... Zdaj je naš dan.

Kot ptiček naj zlate prostosti srce se navzije do dna, dokler je še polno mladosti in grenkih skrbi ne pozna.

Marjan Bračko, dijak v Mariboru.

M klavž

Miklavž je princel nam hruske, balončke in nanje potresel rumene bonbončke.

Sprejeli smo radi, molili pa ne, zato nam je parkelj pokazal roge.

Bonbončke smo snedli in hruske pojedli, balon je šel v zrak in zginil v oblak.

Božidar Žnidarič, dijak, Ptuj.

Zvijača ne pomaga zmerom

V gozdu sta se srečali mačka in lisica. Lisica se je začela norčevati iz mačke:

»Kaj kolovratiš okrog, uboga reval! Po gozdu imam pravico hoditi samo jaz, ki sem modra in zvita, da nobeden tako.«

Mačka je skromno odgovorila:

»Jaz pa nisem ne modra ne zvita. Vse kar znam, je to, da se s tačkami umijem in pa pred psom pobegnem na drevo.«

»No, hvala Bogu, meni se ni treba vzpenjati na drevo,« se je pobahala lisica. »Prekanjena sem tako, da uženem v kozji rog vsakega psa.«

Komaj je lisica zadnje besede izustila, so odnekod pritekli psi in se zakadili proti lisici in mački. Mačka je hitro splezala po deblu na vrh drevesa in si tako rešila življenje, lisico pa so ujeli psi in jo raztrgali.

Ko je mačka na drevesu videla, kako je lovec mrtvo lisico pobral in jo vrgel čez rame, je rekla sama pri sebi:

»Sirotical! Vsa prekanjenost ti ni pomagala prav nič. Da bi znala samo to, kar znam jaz, da bi ti ne bilo treba umreti!«

Ubogal ga je...

Janezka so zatožili v šoli, da je brata vrgel v vogo.

Učitelj je nepridiprava poklical k sebi in ga okregal:

»Ali te ni sram? Povej, kako je bilo!«

»Gospod učitelj,« je Janezek jokajoč odgovoril, »držal sem ga za šalo nad vodo, pa je začel kričati nad menoj: »Izpusti me, izpusti!« No, jaz sem ga ubogal in ga res izpustil...«

Plemenitost

Lojzek je imel na sebi svoje najboljšje hlače. Mama ga je zalotila, ko se je v njih drsal po stopniščih ograji.

»Lojzek,« je karajoče zaklicala, »kaj pa delaš?«

»Hlače za revne otroke!« se je odrezal na debudni sinko.

UGAŽNKE

Ves razrije vrt pa vendar ni krt, z glave uhlji mi visé kakor vehe zeljinate. (Pražič.)

Vame so krompirja naložili in me k ognju položili, počil mi ni še trebuh, niti zgorel nisem, uh. (Lomac.)

Sredi sem Ljubljane, v Lučah prvi sem gospod, vidiš me, če gledaš plot, nimajo me vrane. (L. v. C.)

Božidar Žnidarič, dijak, Ptuj.

Kar eredi zemlje se dvigam v nebo, vsak rad gre na me, čeprav gre težko. (Coca.)

Srce mu zmerom bije, ogrodi se vrti, ne je in nič ne pije, a vendar še živi. (V. v. v.)

Št. 298

Imejte srce za otroke

Timoteju je bilo devet let. Bil je ubog najdenček, tola pogumen deček. Zaradi deklice, ki so jo po nazivljali Gay, se je igral potujočega viteza. Pa ne za šulo. Gay je v resnici potrebovala zavetnika. Zakaj bila je zelo lepa in šele štiri leta stara. In pustila so jo samo na pragu sveta, kakor tudi Timoteja.

Timotej in Gay sta bila v reji. Neznani ljudje so nekaj časa plačevali stari izprijenki v najbolj zanikrni četrti Bostona, da je pazila na otroka. Toda ko je ta ženska umrla, ni nihče vedel povedati, odkod da sta in kako se pišeta rejenca, ki ju je zapustila. Sosedje so ugaali, kam bi zdaj s otrokoma in nazadnje odločili, da ju bodo poslali v kako sirotišnico. Naključje pa je hotelo, da jih je Timotej slišal. Pri priči je sklenil, da ne bo tako. Naložil je deklico kar na doma stesano vozček in jo odpeljal. Gay ne sme v nobeno sirotišnico! Gay mora imeti dom! Timotej se je odpravil v njo na pot v neznane kraje, ker ji je hotel najti dom.

Ustavila sta se šele, ko se je sonce že pripravljalo, da pojde v zaton. Zaprta in lačna sta obstala pred lično kmečko hišo, ki je bila ograjena s pobejenimi količki in kraj katere so bili ko na straži visoki brest. Timotej je menil, da bi tu kar bilo zanj in potkal na vrata.

V tisti na zunaj res čudni hiši pa je bilo življenje pusto. V njej je samotarila zgrejena stara gospodična Vilda Cummins, ki je bila zaprtega srca. Ko je odprla vrata in zagledala na kamniti plošč pred hišo ta dva begunca, so jo začeli sprehajati čudni občutki. Kaj neki početa! Popotna otroka pa sta jo pričakujeta gledala in Timotej je povprašal: »Prosim, ali bi potrebovali tu kaj otrok?«

Kaj takega! Toda do živga je šlo vsem, kar jih je bilo v hiši. Hlapec je sodil, da bi ne bilo narobe, če bi otroka ostala. Misli si je, da bi bila gospodična Vilda poleg kmalu bolj človeku podobna. Tudi dekla Ana je menila, da bi bilo prav, če bi gospodična Vilda se je tresla od jeze in ni marala o tem nič slišati. Sam Bog ve, odkod sta umazana potepenca in ona naj bi si ju navlekla na glavo! Menda se jim mešal Ali bo torej otroka napočila? Ne, to ravno ne. Vsak čas bo noč in beračka sta lačna in trudna. Nič naj si ne mislijo, da ni dobra kristjana in da ne ve, kaj si mora šteti v dolžnost. Seveda bo otroka lepo očedila, jima dala jesti in posteljo za čez noč. Tuda jutraj ju bo poslala v sirotišnico. Tako je mislila gospodična Vilda, ko je legla spat. Toda ponoči se je gospodični Vildi sanjalo.

V sanjah je morala v slopeti vročini na visoko goro. S težavo se je spenjala po strmih pobočjih, vendar v telo, ker ni bilo nikjer uhojene poti. Vsa upehana je morala naprej med šipkovimi grmi, katerih veje so jo lovile za obleko. Z vrha dol pa ji je pritekla naproti deklica, ki je imela prav tak obraz kakor Gay. Pomatjala ji je rokie, ko da bi hotela k njej v naročje. Toda gospodična Vilda jo je odrinila. Kako naj bi nosila otroka, ko so je sama komaj prestopala! Ko ji je otrok znova zastavil pot, ga je znova sunila proč in šla spet sama proti vrhu. Toda bila je že ob ves pogum. Vse moči so jo zapustile. Ko ji je prišel otrok na pot še v tretje, je bila že preveč obnemogla, da bi ga pahnila stran. In nekako ji je deklica sama zlezla v naročje.

Od tistega trenutka ni gospodična Vilda nič več čutila sončne vročine. Kamni so se ji zdaj sami kotljali izpred nog. Šipki so razmikali veje pred njo in ji delali stezo. Zdaj je lahko zložno šla na gor! Še vedela ni, kdaj je dospela na vrh! Na vrhu gore pa je čakal angel in vzel gospodični Vildi otroka. Potlej se je angel sklonil, potegnil s prstom po prahu in ji z njim zapisal na čelo: »Kar koli storite enemu teh malih, storite meni.«

Kate Douglas Wiggin.

Ali se zabavajo z igro hokeja na ledu! Vsa kri se prenovi s tako igro v božičnih počitnicah.

Za spretno roke

Preglejmo vse, kar imamo spravljanih ostankov blaga, krzna, trakov, čipk itd. Vzameš ostanke žamet, svilne moar in narediš eno od torbice, ki jih vidiš na priložni sliki. Delo ni težko, ker se zapirajo z zaponkami na zadrgo ali z obročki in trakovi.

Iz krzna utegneš narediti kučmo in zapestnice pri rokavicah, kakor vidiš na sliki 2. Za krzno kučmo potrebuješ progo krzna ali takega blaga v višini 12 cm. Da ostane kučma trda, jo podložimo s platnom. Ni pa treba, da je kučma na vrhu zaprta, nosimo jo tudi kot obroček — odprto. — Iz istega krzna ali krznenega blaga si lahko sešijemo nekaj zapestnic, ki morata biti tako dolgi, da sta skupno

videti kot muf. Če ju ni moči delati dvojnato, ju znotraj podložimo s istim blagom in ju prišijemo k usnjatim rokavicam. To je uarilo, ki brez dvoma razveseli vsakogar.

Jako praktične so copate. Široki podplati so iz pletene slame ali ličja. Za pete zložimo skupaj več kit slame ali ličja. Iz debelega blaga izrežemo spodnji spretni rob copat in zadesnjeni del, ki sega do stranskega roba. Tako sečevlje lahko naredimo celo iz tankega usnja, na primer iz usnja starih torbic. Nato je treba copato podložiti s platnom ali z volnenim blagom. Za izdelavo copat je treba že precej spretnosti, in naj bodo večje kot je za nogo prav.

RADI VELIKE IZBIRE NIZKE CENE

Dvokolesa, otroški vozički, šivalni stroji, prevozniki trikotnikov, pnevmatike

Tribuna F. D. L. Ljubljana, Karlovska c. 4

Tudi rokavice brez prstov (glej na sliki zraven copat) ni težko narediti in jih bo vesela sleherna smučarka. Poglavitna dela rokavice sta majhna notranja ploskev in mnogo večja zunanja ploskev, ki ju je treba v višini enega prsta na gosto sešiti skupaj. Palec je po istem pravilu narejen. Za vrhnji, zunanji del rokavice vzamemo kako impregnirano blago ali logen, spodnji del pa je lahko pletenina, ostanek kake jopice. Na rokavici je znotraj zadržna na vrh, za kar nam čevljar napravi luknjice.

Ker že govorimo o starih pleteninah, naj še omenimo, da imamo mogoče na razpolago kak star pulover z raztrganimi rokavi. Iz života napravimo telovnik za deklice, ki ga lahko

imajo vrh bluze za v šolo. Okrasimo ga lahko s križnimi vbodi. Prav tako je primerna jopica bolero (glej sl. 3!). Slednjič imamo še dva predpasnika (slika 4). Večji predpasnik utegne biti iz slehernega pisanega blaga; široki del modrčka in veliki žep naj bosta iz drugačnega, po barvi sorodnega blaga. Zadaš se predpasnik zapenja do modrčka. Za manjšo deklico je predpasnik iz križastega blaga z volano na plečih. Predpasnik je jako ličen in ga bo hčerka brez dvoma rada nosila.

To ti je že znano?

Kuhinjska sol nam na vse načine pomaga. Če jo pozimi damo v škrob ali v vodo za izplakovanje, nam perilo ne bo zmrznilo in se perilo tudi bolj hitro posuši. Če damo sol v salmijak ali špirit, spravimo s to tekočino vse masne madeže iz vsakršnega blaga. Vroče posode se brž ohladijo, če jih damo v mrzlo, slano vodo. Mizo varuješ, če daš med mizo in pa med vijak, ko uporabljaš stroček za rezanje mesa ali za kaj drugega, tanko doščico.

Soba ostane pozimi topla, če podložiš časopisni papir pod preprogo.

Vosek za parkete daj na »svilen papir«, namseto na cunje, ker se vosek ne vleže tako zelo v papir kot v cunjo; papir je pa potem tudi izvrstno netivo.

Na vodene madeže na baržunu daj tekočino iz treh delov destilirane vode in enega dela salmijaka. Nato potegni dotični del baržuna po s-gretem likalniku od leve proti desni.

To in ono za k smučarski obleki

Smučarska obleka postane že popolna z dodatkom raznih drobnarij. Te so: rokavice brez prstov, nogavice iz pisane volne, pas, gumba, majhne flanelaste bluze kratkih ali dolgih rokavov, kapuce, pletene bluzice, jope iz jatrovine in sto drugih malenkosti, ki utegnejo vti smučarske obleke povsem spremeniti. (Glej sliko!)

O svečavi

Pri električni luči moraš biti na vse pripravljen. Kar sredi večera ti električna žarnica mrkne, pa si v temi! Sediš v »egiptovski« temi, tipaš okoli, sezaš v predale, vendar ne najdeš varovalke. Dolgo sediš, strmiš v blede šipe v oknih, ki so se kar nekam povečala, dokler se slednjič vendarle ne domisliš, da imaš nekje še nekakšno svečo.

Glej, sreča, ki je sicer tako opoteča, je sledečji vendarle mila! Najdeš konček sveče, prižgeš steno in jo previdno preneseš na mizo. Majhen pepelnik mora biti namesto svečnika in kar zadosti ti je svetlo, bolj svetlo, kot si pričakoval od sveče.

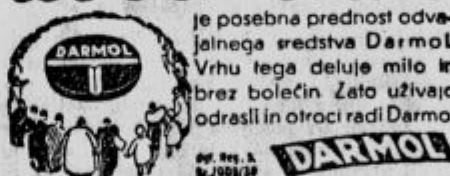
Kar čudno in posebno ti je, ko strmiš s priprtimi očmi v ozko zlato čeladico plamena, ki ga nič več ne poznamo. Prevzame te čar svetlobe, ki ti prešine srce kakor sijaj mesečine.

Delo s kolonami števil in s čedno postavljenimi razpredelki se ti zazdi trapasto in smešno. Bela, svetla luč žarnice je tovarišica razuma, luč sveče pa je podoba plemenite duše, ki se po tihem, tihem použiva.

Ozka, zlata čeladica včasih zaplapolja, potem se malce poveča modro jedro okrog stene, kar pomeni, da so skozi sobo zavalovile arohečne niti prepriha.

Pa se spet pomiri to čudo plamena, čeladica se zoža. Soba ti je postala tuja, staro

Dobro okus

pohištvo se leskeče v neznanih, zlatih odtenkih. Podoba na steni utonejo. Polagoma se soba napolni z dišavo raztopljenega voska. Vsi predmeti na mizi so čudno prešinjeni z nenavadno svetlobo, zvežnji papirjev so rumenkasti ko slonova kož, zrcalo zaživi v toplem odsevu, ki poteka čez svetlo praga kakor Rimska cesta na nebu.

Skrivnostna luč sveče ti povede dušo za stoletja nazaj. Tako ti je, kakor bi se oglasila ena sama orgelska piščal in misli ti zaplovejo onkraj vse sedanosti.

Pokvarjen želodec

Najvišja zapoved za praznike je za starše ta, da otrokom ne dovolijo zaužiti preveč sladkarij, da si želodec ne pokvari, ker so s tem pokvarjeni tudi prazniki.

Če se pa že to pripeti, in je otrok utrujen, ima obložen jezik in vročo glavo, naj gre brž v posteljo. Nato dajmo otroku kako čistilno sredstvo in otrok naj se ves dan post. Če je pa otrok preslaboten in ne zdrži posta, mu daj mo kakor juho ali čaj. V spalnici boji zrak čist in svež, odeje naj bodo tople, toda lahke.

Takole narediš zvečer lepega slona s pomočjo prtička, škatlice za vžigalice in svojih desetih prstov. Sveda se rilee premika sem in tja.

Nedeljski listi

Nič ni novega pod soncem: ne čas, ne kraj, ne človek. Ne čas, čeprav pričakujemo novo leto. Ne kraj in če gremo še tako daleč po svetu. Ne človek, ker ohrani vselej in povsod svojo naravo.

Samo v duhovnem pogledu se moreta za človeka razločevati stari čas in novi čas. Stari čas, če slečeš starega človeka v sebičnih strasteh. Novi čas, če skleneš služiti Bogu in bližnjemu.

»Zato nisi več suženj, ampak sin.« V dvojnem znamenju moremo skleniti staro leto in začeti novo leto. V znamenju sužnja, ali sina. V znamenju sina, otroka božjega? Pa nikar ne mislimo, da to pomeni toliko, kakor da smo ustvarjeni od Boga. Le toliko in ne več?

Ali se pri jaslicah, ki smo si jih postavili, nismo prav nič izprašali: čemu to božje dele tu leži? Akopraj je prišel ubog med nas, je vendar prišel bogat za nas. Katero je to bogastvo? Prav to, da nam kot otrok pokaže, da smo po njem postali otroci božji.

O, kakšna višina je še od Planice do Triglav: od stvari božje do sina, do otroka božjega! Vi ste očarani, če se ob lepem vremenu povzpnete na Triglav, pa vas nič ne prevzame, če se dvigne duša na višino otrok božjih. Sveti Bruno je ob misli, da je otrok božji, hodil po visoki razgledni gori ter ves zavzet klical venomer: »O milost, o lepota, o ljubezen!« Ali vas ne bi prešinilo vse silnejše in prijetnejše čustvo, če bi se na belih smučarskih strminah spomnili, da je ves ta lepi zimski svet delo našega Očeta in vi ste mu otroci? Kako vse bolj domače je človeku, če stopi v hišo svojega očeta. »O Vrba srečna draga vas domača, kjer hiša mojega stoji očeta...« V hiši očetovi imate svoj prostor in svojo pravico.

Nič drugače ni z našim odnosom do Boga. Bog ni le naš Stvarnik, ampak tudi naš Oče. Kakšno luč vrže to v vse naše molitve. To niso več prazna besedila, dolgočasna branja, običajna ponavljanja. Misel »otrok božji sem«, te stori kar drugačnega, novega.

Zakaj imajo ljudje v sebi tako malo miru in zaupanja? Ker niso še skoz in skoz prodrli v resnico: Bog je moj Oče in jaz sem njegov otrok!

»Razlika med puško in strojno puško je ista, kakor če mama govori ali pa če jaz govorim.«

Kratke hlače za dečke

Fašistična zveza trgovcev tekstilnih proizvodov in oblek je nedavno predlagala tvorkam, ki so tozadevno prizadete, da naj začno podpirati nošo kratkih hlač za fante do 16. leta starosti. Svoj predlog podpira omenjena zveza s temile razlogi:

1. Kratke hlače so bolj higiene kot dolge, ker se ne navere v njih toliko potu in prahu in jih tudi lahko večkrat operemo.

2. Kratke hlače so tudi lepše glede na videz mlade postave in kolena niso nagubana.

3. Kratke hlače so za fante do 16 let tudi vzgojno bolj primerne, saj fantje v dolgih hlačah brž postanejo gizdalini.

4. Kratke hlače tudi manj stanejo, zdaj pa itak nima nihče preveč denarja in blago se je jako podražilo. Mimo tega jih imajo fantje tudi rajši, ker ni treba nanje toliko paziti. Vendar eno vprašanje je pa pri kratkih hlačah važno: kaj pa nogavice? Tudi te so drage, a kolena so večno raztrgana!

K U H A

Zrezki iz špinache

Skuhaš 1 kg špinache in jo površno sesekljaš. Potem nastrgaš pol kilograma kuhanega ali surovega krompirja, ki ga primešaš špinaci, zraven še jajce, malo moke ali drobtin; potem osoliš in popopraš. Iz gošče narediš hlebčke, ki jih pražiš na masti v kozici.

Krompirjev narastek

Imaš 1 kg surovega, četrtil kilograma olupljenega, nastrganega krompirja, 20 g moke, eno jajce, pol pecilnega praška, malo soli in sesekljano čebulo. Krompir nastrgaš, ožmeš, dodaš prejšnji krompir in primešaš krompirjevi gošči še vse drugo. Vse daš v posodo, ki je z mastjo namazana in pečeš 1 uro. Preden daš na mizo, razrežeš narastek na rezine in daš zraven čežano ali saani sok.

Jabolčna žolica

Je najbolj okusna in se ti najbolj posreči, če jo naredimo iz čim več vrst odpadlih poletnih jabolk. Vsakovrstna jabolka operiš, razrežeš na koščke in lepo otrebiš. Potem jih streseš v lonec in poliješ z mrzlo vodo. Skuhaš jih do mehkega in streseš na sito, malo jih pretlačiš, da se sok lažje odteče in sok precediš skozi prtiček. Sok skuhaš s sladkorjem in z limonovim sokom (1 kg soka potrebuje 900 gr sladkorja), da nastane žolica. Pri tem postane barva nalabno rdeča. Ko je žolica še vroča, jo daš v kozarec in ko se ohladi, kozarec zavežeš in shraniš na hladnem.

Astrologija in horoskop v luči katoliškega svetovnega naziranja

Nemirni in negotovi časi, v katerih živimo, so kaj prijetna vaba za nekatere, ki bi se radi okoristili z ljudsko lahkovernostjo. Kot gobe po dežju so prišli na dan razni »daljnovidci« in »napovedovalci sreče« in skušajo s svojimi skrivnostnimi napovedmi obogatiti na račun nepoučenih, pa tudi učenih, toda babjevernih ljudi. Nekateri dnevniki (jug!), hustrirani časopisi in tedniki z velikimi nakladami mrgole skrivnostnih člankov o magiji, o čitanju z rok, o napovedovanju sreče in usode iz kart ali črne kave, o spiritizmu in podobnem. Se več primerov takega ravnanja lahko zasledimo pri nas po zakonitih in tudi na pol javno. Ljudi pač zelo mika pogledati za skrivnostne zastore usode prav danes, ko nihče ne more prav povedati, kaj nam bo prinesel jutrišnji dan.

Ze stari Grki so imeli proročišče v Delfih, poganski duhovniki v Rimu so opazovali ptičji let in proročevali iz njega. V Egiptu je cvetela astrologija. Astrologija je neke vrste lažveda, ki skuša spraviti človekovo življenje in njegovo usodo v zvezo z zvezdami. Astrologija je imela večjo veljavo kakor jo ima danes v tistih časih, ko so mislili, da je zemlja središče kozmosa in da se ozvezdje ravna po njej. Najvažnejšo vlogo igra v astrologiji živalski krog ali zodiak, z znamenji ovna, bika, dvojčkov, raka, leva, device, tehtnice, škorpionja, strelca, kozla, vodnarja in rib. Človekov značaj, njegova sreča in usoda zavisi od znamenja, v katerem je rojen ter še od kolikor mogoče ugodnega mesta, ki ga imajo veliki planeti na nebu za časa njegovega rojstva ter od njihove medsebojne lege. Tako je planet Mars podoba boga vojne, Merkur bog trgovine, Venera boginja ljubezni, Jupiter nebeški oče itd. Astrologija je, nadalje razdelila zemeljsko oblo na dvanajst sektorjev, na tako imenovane »nebeške domove«, ki po svoje vplivajo na človeške lastnosti kot prijateljstvo, sovražnost, pa tudi na revščino, bogastvo itd.

Horoskop je napovedovanje bodočnosti z ozirom na planet, v čigar znamenju je kdo rojen. Kakor smo pravkar videli, igrajo pri tem s svoje strani veliko vlogo tudi znamenja iz živalskega kroga, razdelitev zemeljske obale na »nebeške domove« in medsebojna lega planetov.

Tudi stari Egipčani in Babilonci so že pred Kristusovim rojstvom razbirali bodočnost iz zvezd. Ze njihov horoskop je bil zelo bogat. Vsak tak horoskop ima nešteto kombinacij, vse mogoče se da razbrati iz njega, tako da lahko v tej pravcati zmešnjavi raznih možnosti vsakdo najde tudi nekaj takega in je vesel, da je v čudovitem grmu lepih in slabih lastnosti vendarle našel čudežni šopek, na katerega bi z večjo ali manjšo verjetnostjo lahko nalepil svojo etiketo. Cerkveni očetje in papeži so se iz čisto znanstvenih razlogov večkrat pečali za astrologijo, pa so vedno učili, da moramo postaviti astrologijo na njeno pravo mesto, v kraljestvo nedokazljivega. Astrologije ne smemo zamenjati z astronomijo, ki znanstveno raziskuje nebesne pojave. Saj smo gotovo že več-

krat slišali, da je astrologija neumna hčerka astronomije.

Zlasti po velikih mestih, pa tudi pri nas je mnogo takih, ki vedo drugim (ne sebi) s pomočjo horoskopa povedati, kateri čas je zanje najbolj ugoden za potovanje, kam naj obrnejo svoj denar, kakšno število mora imeti njihova srečka, da bo zadela, kako je z njihovo ljubeznijo, kako važni dogodki jih še čakajo v življenju, kako dolgo bodo še živeli, ali imajo kakega sovražnika itd. Znanost pa pravi, da zvezde pač lahko v neki meri na človeka vplivajo, nikakor pa ne določajo njegovega življenja, njegove usode in njegove sreče. Kakšna bo bodočnost? Planeti tega ne vedo. Znano je pač, da nebesna telesa vplivajo na potres, da luna vpliva na plimo in oseko. Poznamo ljudi, ki so ob polni luni popolnoma nepreračunljivi in so lahko celo nevarni, nikakor pa ne drži, da bi zvezde določale človekovo usodo in njegovo bodočnost. Pa še nekaj. Ne samo to, da astronomski horoskopi niso točni, temveč se vrte v oblaki domnevanj, temveč tudi ne morejo biti pravilni, ker upoštevajo samo nekaj znanih velikih planetov, čeprav bi po lastni teoriji morali upoštevati vse planete. Kakor že rečeno, to pri horoskopih ne igra

nobene vloge, saj so to le spretno sestavljeni verjetnostni računi raznih možnosti, tako da pride za vsakega človeka po njegovem lastnem mnenju vsaj polovico povedanega v poštev. Glavno je, da je skrivnostno in da vleče.

Razni »preroki« so s svojimi horoskopi napovedali o raznih vodilnih državnikih in državah mnogo stvari, ki so bile popolnoma protislovne in se seveda nobena njihova »napoved« ni izpolnila. Lahko bi navedli statistiko istočasno, to se pravi pod isto zvezdno konstelacijo rojenih ljudi, pa bi videli, da je bila njihova življenjska pot z vsem, kar bi moralo biti po astroloških napovedih enako, popolnoma različna.

Razširjanje praznoverja je znak pomanjkanja prave vere. Kakšen pomen pa naj bi imelo odredljivo delo Jezusa Kristusa, če bi zvezde določale vsakemu človeku njegovo življenjsko pot? Če ima astrologija prav, potem je konec človekove svobodne volje. Dokler ima človek svobodno voljo, bo živel in se odločeval po od Stvarnika dani mu svobodni volji, ne pa po legi zvezd. Zato katoličani prav nič ne damo na prazne vedeževalske marnje raznih astrologov, ki bi se sami prvi okoristili s svojo »sveto vedo«, če bi bila za kaj in bi se poživljali na borne dinarčke, ki jim jih prišajo lahkoverni ljudje. Katoličani bomo z otroškim zaupanjem položili svojo bodočnost v roke Vsemogočnega, bomo hodili po poti njegovih zapovedi, pa bomo najbolj vedeli za svojo bodočnost in bomo že na tem svetu uživali mir in srečo, pozneje pa večno blaženost v nebesih.

Kako žive danes v Parizu

Ugasni v Parizu luči, čarobne in mnogobarvne, in Pariz ni več Pariz. Vzemi pariški ulicam velikot avtomobilov in avtobusov, pa je to najživahnjeje evropsko vlemesto mrtvo. Pri petndnevem ogledovanju Pariza, ko sem vsak dan prehodil lepe kose tega nadvse zanimivega mesta, sem našel vsega pet prepolnih avtobusov, ki so se zaradi preobloženosti kar na pol vlekli po tleh, pripoveduje nemški časnikar iz Hamburga, ki je pred kratkim obiskal Pariz. O avtomobilih sem čital med vožnjo v prenatrpanem vagonu podzemeljske železnice preko ramen svojega sosedu naslov nekega članka v enem izmed pariških listov, ki se glasi: »Če bi namesto bencina uporabljali spirit, bi bilo lahko v Parizu 4000 avtomobilov več v prometu, kakor doslej; videl pa na ulici nisem nobenega. To je bila tudi edina prilika, da sem o njih kaj čital.

Transportno stisko bi radi na vse mogoče načine premestili. Nosači in kolesarji so postali zopet važni ljudje. Povsod vidite ročne vozičke, kolesa, tricikle, otroške vozičke, na kolesih pa koše in vse mogoče pripomočke, v katere se da položiti blago ali kakršna koli roba že za prevoz. Sploh so prišla v promet in modo, če izvažamo konjsko vprego, vsa vozila, ki so služila za prevoz pred dvajsetim stoletjem. Pred kolodvorji in na drugih prometno važnih mestih stoje nepregledne vrste koles, ročnih vozičkov, za kolesa privezanih vozičkov, ki se ponujajo ljudem. Neki tak voz ima pompozna napis: Transport Pariz-Balieue (delavsko predmestje, ki je seveda zelo daleč od mestnega središča). Večino vozičkov so si lastniki kar sami naredili. Ker pa so se take razmere za nekaj časa ustale in še ni upanja na bencin, da bi prišli avtomobili zopet v »modo«, je nastala v Parizu pravcata industrija za izdelovanje koles in majhnih kovinastih vozičkov za prevoz prtljage. Izdelujejo pa tudi zelo velike za prevoz kartona in klobukov ter druge lažje robe. Vozički za prevoz so privezani na kolo, ki ga lastnik vozi. Večkrat se pripeti, da se žena in mož skupno »vprežeta« pred tak voziček. Človek si pač mora v takih razmerah pomagati, kakor ve in zna. Niso še začeli delati avtomobilov na »možni pogon«. Pač pa so našli neke med staro šaro še več nosilnice iz 18. stoletja, jim dodali štiri kolesa, pred njih pa vpregli kolo (bicikl). Kolo torej danes neomejeno vlada po pariških ulicah. Vrtar v veliki trgovini »Les Printemps«, ki je v prejšnjih »boljših« časih kneževsko oblečen z belimi rokavicami pomagal damam, ko so stopale iz avtomobilov, dela danes isto z damami, ki prihajajo s kolesi ter jim shranjuje kolesa. V izložbenih oknih so novi, lepi ženski kostumi za kolesarke.

Tako se Parižan vozi, toda kako pa živi? Ali ima dovolj hrane? Pravijo, da je Nemčija poslala v Pariz 100.000 ton krompirja, iz česar bi se dalo sklepati na veliko lakoto. Tako, kot je bilo preje, seveda ni. Vsi so morali zategniti pasove. Parižan, ki je znan kot največji kruhojedec, dobi na dan 300 gramov še precej dobrega kruha. Poleg tega si lahko vsak dan kupi brez kart jabolka, jabočno torto ali eno majhno žemljico — Petit pain. Kilogram surovega masla velja 32,50 frankov, kar še ni tako drago, če bi bilo kaj blaga na trgu. Dosedaj dobe le 1 kg krompirja na mesec (za eno osebo), mesa s kostmi na dan 60 gramov, brez kosti pa 48 gramov. Prve tri dni v tednu ne smejo prodajati mesa. Zvečer lahko kupi Parižan na ulici tople kostanje, podnevi pa tudi »tous les fruits de la mer«, kakor morske polže, školjke, morske pajke in podobno. Teh stvari je skoraj v izobilju. Kuharska umetnost izkušenih Parižank ve tudi iz teh stvari pripraviti kaj okusne jedi. Mnogi prebivalci pariške prestolnice se hranijo po gostilnah in francoski kuhar zna — tako pravi omenjeni nemški poročevalec iz Hamburga — tudi iz podplatov pripraviti okusne jedi... Brezposelni seveda od tega ničesar nimajo. V Parizu jih je 600 tisoč do 700 tisoč, v celi Franciji pa nad milijon. Mnogi se sprašujejo, kaj bi bilo, če bi prišli vojni ujetniki domov. Obnovitveni načrt francoske vlade

Darujte za starološki »Dom slepih«
zavod za odrasle slepe!

Čekovni račun št. 14.672 - »Dom slepih«, Ljubljana

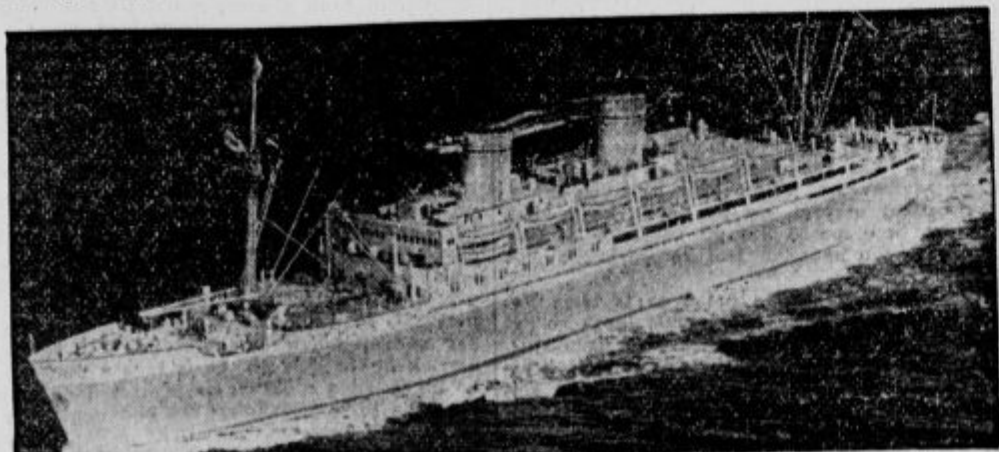
Angleški poslanik v Ameriki lord Lothian, ki je pred kratkim nenadoma umrl.

Trk med vlakom in ladjo

Kar nemogoče se zdi človeku, če sliši o trpu ladje in vlaka. Saj to vendar ni mogoče. Vlak vozi vendar samo na suhem, ladja pa po vodi. Vendar pa se je to čudo nekoč res pripetilo, seveda v Ameriki, v deželi nemogočih možnosti. Leta 1931 je bila v Cumberland Cityju velikanska poplava. Nastopila je naglo in nepričakovano, ker se je podrl velik jez. Voda je zelo narasla. Ker je vse nastalo zelo hitro, je poplava zalotila neki vlak, ki je vozil kar naprej, čeprav je voda preplavila tračnice. Po bližnjem prekopu je v tem času priplavala manjša ladja. Kapitan niti ni opazil, da ga je zaneslo iz prekopa in da v resnici plove na preplavljenem ozemlju. Tako je prišla ladja na železniške tračnice prav v času, ko je pripeljal vlak, ki se je zaletel v ladjo.

Smeh kot zdravilo

Rimski zdravnik dr. Casagnolli je prišel po dolgoletnih izkušnjah do prepričanja, da zdravljenje s smehom zelo ugodno vpliva ne samo na celo vrsto duševnih, temveč tudi na telesne bolezni. Ze dolgo je tega, ko so začeli poskušati zdravljenja raznih živčnih bolezni, duševne potrtosti in podobnega s smehom. Novost imenovanega »zdravnika« je v tem, da je smeh zdravilo tudi za telesne bolezni, in sicer za celjenje ran. Seveda ne smejo biti rane v območju tistega mišičja, ki se pri smehu premika.

Največja norveška ladja potopljena. 18.000 tonski norveški parobrod »Oslofjord« je pri Newcastleu naletel na mino in se potopil.

Božič v planinah.

Komponistova kritika

Skladatelj Rossini je rad slišal, če je kdo pel njegovo skladbo, zelo nejevoljen pa je bil, če jih je kdo slabo pel. Pri neki kneginji v Florenci se je zbrala večja družba umetnikov in diletantov. Peli so in igrali. Med drugimi je pela tudi vojvodinja V. neko Rossinijevo arijo. Imela je zelo ljubeč glas, samo da je rada ariji dodala nekaj svojih okrasov. Ko je končala, so ji vsi ploskali. Bila je silno radovedna, kaj bo rekel Rossini. Obrnila se je proti družbi, v kateri je bil on. Ko jo je skladatelj zagledal, ji je rekel: »Odlično ste peli. Čigava pa je ta arija?«

Vino brez alkohola

V Berlinu so iznašli že aprila letošnjega leta pivo, ki nima v sebi prav nič alkohola, sicer pa ima vse druge lastnosti, kot jih najdemo pri vsakem pivu. Sedaj je nastalo med vinskih bratov veliko zanimanje za nov postopek z vinom, ki omogoča popolno izločitev alkohola iz vina, v vinu pa ostane pravi vinski duh in okus. Tisti, ki so pili tako vino, zatrjujejo, da je prav okusno. Vendar se človek ne more otresti bojazni, da se stari vinski bratci ne bodo mogli ločiti od stare kapljice z alkoholom in bodo pili novo brezalkoholno vino le abstinenti.

Akadska mladina Hlinkove garde razpuščena

Kakor poročajo iz Bratislave, so politične oblasti razpusile akademsko Hlinkovo gardo, ki je hotela še vedno hoditi po starih kolovozih in se ni hotela predediti novim razmeram in novim ljudem v slovaškem političnem vodstvu.

Nemški vojaki v Franciji se stalno vadijo

Čehi skrbje za Marijine romarske cerkve

Te dni so se pričela dela za temeljito popravilo ene najbolj znanih božjepotnih cerkva na Češkem, to je cerkve Device Marije v Stari Bolealavi. Ta cerkev hrani čudodelno podobo staroboleslavske Matere božje.

Sedaj bodo popolnoma prenovili cerkvena tla, ki so služila v tej cerkvi že 214 let. Ko so odstranjevali stari tlak v cerkvi, so našli na več zanimivosti v podzemlju te cerkve. Po 150 letih so ponovno odprli tri velike okostnice, v katerih leže kosti 44 duhovnikov, plemičev in drugih znamenitejših meščanov. Večina krst je še dobro ohranjenih in bodo nudile mnogo snovi za zgodovinska raziskavanja. Blizu presbiterija so odkrili novo, četrti okostnico, pod oltarjem črninske kapele po so našli žaro, v katero je položeno srce grofa Humberta Černina Hudovica, ki je bil namestnik nemškega cesarja za Češko.

Medveda sta raztrgala čuvaja

V mestnem parku v Kraju na Romunskem imajo v kleti dva medveda, ki ju obiskovalci parka radi obiskujejo. Nekega jutra pride čuvaj v park, da bi ju nakrmil, pa na veliko presenečenje opazi, da medveda nista v kletki. Živali sta nenadoma napadli čuvaja, ga zavlekli v kletko in ga začeli živega trgati. Na njegovo vpitje so prihiteli ljudje in s pomočjo revolverjev iztrgali žrtev iz rok pobesnelih zveri. Takoj so nesrečneža prepeljali v bolnišnico, toda zaradi prehudih ran je že med prevozom izdihnil.

Vijoličasti špirit

Na Francoskem je prodaja špirta za pogon motorjev omejena prav tako kakor prodaja bencina. Mnogi avtomobilisti so skušali oblasti ogo-

Sneg je tu in mnogi smučarji že uživajo krasoto zimskega športa

Mali oglasi

V malih oglaših velja vsaka beseda 1 din, tenitovanski oglaš 2 din. Debelo tiskane naslovne besede se računajo dvojno. Najmanjši znesek za mali oglaš 15 din. — Mali oglaš se plačuje tako pri naročilu. — Pri oglaših reklamnega značaja se računa enokolonsko, 3 mm visoka petlinna vrstica po 3 din. — Za pismene odgovore glede malih oglasov treba priložiti znamko.

Najlepša voščila za vse dobro in lepo v

Novem letu

pošilja svojim cenjenim odjemalcem in zastopnikom. — Hvala za zaupanje in naklonjenost!

RADIOVAL - Ljubljana

Dalmatinova ulica 13
poleg hotela Štrukelj
Telefon 33-63

Radio/Računski in pisalni stroji/Nalivna peresa
Mehanična in radio delavnica!

Službe iščejo

Mesto oskrbnika
iščem na kako posestvo kjer koli ali najraje na Štajersko. — Ponudbe na Fani Langus, Srednja vas, Bohinj.

Ljubitelja otrok
gre za pomoč v kuhinji k mali družini. — Naslov v upravi »Slov.« pod številko 19441.

19 letna služkinja
išče službo za pomoč gospodinjstva in hišna dela. — Zna tudi nekoliko kuhati. Ponudbe upravi »Slov.« pod »Pridna in poštena« št. 19.993. (a)

40 letno dekle
v letnim otrokom išče stalno službo kot gospodinja ali služkinja na kmetiji h kračanskim ljudem. Naslov pove upravo »Slovenca« pod 19.991. (a)

Kmečko dekle
se želi pridruži kuhanja, v Ljubljani ali okolici — zna nekoliko šivati. Ponudbe na upravo »Slov.« pod »Tudi brezplačno« št. 20045 (a)

Mizarski pomočnik
mlajši, želi prenesti službo. Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Vesten« št. 20038. (a)

33 letno dekle
v večletni spravevali, popolnoma samostojna — išče službo gospodinjstva k starejšemu gospodu ali k manjši družini. Naslov v upravi »Slovenca« 20093. (a)

Strojni ključavničar
absolvent, delovodsko šole išče službo kot začetnik. Ponudbe podružnici »Slovenca« v Celju pod »Mlad« št. 20091. (a)

Starejša kuharica
zmožna boljše kuhe in vajena vseh gospodinjstvenih del, nastopi službo takoj ali pozneje. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 20109. (a)

Otroška sestra-negovalka
zmožna tudi strojepljati in pisarniških poslov išče službo. Ponudbe v upravo »Slovenca« pod »2500« št. 20105. (a)

Čevljarski pomočnik
vaje sivihih in zbitih del, išče nameščenje. Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Zmožen« št. 20104. (a)

Pouk

Krojni tečaj
Jožice Kumelj-Rus se prične

8. januarja 1941.

Prijave: Ljubljana, Jadranska 22 (tramvajska postaja Stan in dom). — Po naročilu izdelujem vse kroje (šnite) po meri in šuralu.

Službo dobe

Dve mesarska pomočnika
dobra, sprejemem. Nastop takoj. Benčina Jože, Cernetova ulica 25. (b)

Potnika ali potnico
sprejemem. Nudim visok zaslužek. Zasebno krojno učilišče. Bizjak Ivan, Celje, Gosposka 30.

Dekle — začetnico
pridno, ki bi se rada izučila v gospodinjstvu — sprejemem takoj. Naslov v upravi »Slovenca« v Celju št. 19985.

Postrežnico
pridno, pošteno, za dvakrat tedensko, sprejemem. Golar, Vrtača 5, ban. hiša II. nadst. II. (b)

Kuharico
vajeno vseh gospodinjstvenih del, sprejemem takoj. Kanderuš, trgovina, Meniški trg. (b)

Dekle
ki zna tudi kuhati, sprejemem takoj trgovska hiša na dežel. Ponudbe poslati na upravo »Slovenca« pod »Zanesljiva« št. 19992.

Manufakturstara
v trgovino na deželi — sprejemem za takoj. Znanje aranžiranja izložb ima prednost. Ponudbe v upravo »Slov« pod »Dobra moč« št. 19993.

Majerja
zanesljivega in vestnega, h kravam, ki bi naj bil po možnosti vešč molze in drugih gospodarskih del, išče graščinsko posestvo za nastop 1. I. prih. leta. Ponudbe je dostaviti na upravo »Slovenca« pod »Majer 1941« št. 19921.

Kuharico
srednjih let, samostojno, ki bi opravljala tudi ostala gospodinjstvena dela, sprejemem 3 članska odrasla družina. Nastop do 15. I. 1941. Naslov v vseh podružnicah »Slovenca« pod št. 20.009. (b)

Razpis
Občina Radvanje odda pogodbeno mesto občinskega sluga. Mesečna plača 900 dinarjev in event. prosto stanovanje. Prednost imajo taki z orglarsko in pevsko izobrazbo. Starost do 35 let. Prošnje kolkovane in opremljene z listinami po čl. 7. in 8. uredbe o občinskih usluž. je vložiti do 15. januarja 1941.

Upravitelja
za gozdno veleposestvo, mlajšega s strokovno šolo in samostojno prakso, ki ima veselje do lova in je zmožen samostojnega vodstva polnojarmentika, takoj sprejemem. Ponudbe s prepišani spravevali, navedbo dosedanjih služb in zahtevkov pri prostem družinskem stanovanju, kurjavi, razsvetljavi in deputatu je poslati upravi »Slovenca« pod »Centralna lega« št. 19677.

Čevljarski pomočnik
vaje sivihih in zbitih del, išče nameščenje. Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Zmožen« št. 20104. (a)

Pouk

Krojni tečaj
Jožice Kumelj-Rus se prične

8. januarja 1941.

Prijave: Ljubljana, Jadranska 22 (tramvajska postaja Stan in dom). — Po naročilu izdelujem vse kroje (šnite) po meri in šuralu.

Službo dobe

Mlado dekle
začetnico, iščem za pomoč v gospodinjstvu; takoj. Milavec, Trstenjakova 4, Ljubljana.

Postrežnico
za pospravljanje sob za dopoldne, iščem. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 20066. (b)

K dvema otrokoma
sprejemem revno, pošteno dekle. Franciška Zupančič, Brod 40, St. Vid nad Ljubljano. (b)

Kravar
trezen in pošten, po možnosti vajen molze — se sprejme takoj na večje posestvo. Plača po dogovoru. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Kravar 108« št. 19954.

Plačilno natakario
sposobno, in učenko in pomivalko, sprejme gostilna Dermastja, Maribor, Aleksandrova št. 18

Dekle
z dežele, od 15—20 let, takoj sprejemem v pomoč gospodinjstvu. Imeti mora veselje do dela, lahko je tudi brez staršev. Bučar, Maribor, Koroška 76.

Mlinarski pomočnik
samski, zdrav, dobi takoj službo. Plača po dogovoru. — Karl Goldschmidt, umetni mlm, Fram pri Mariboru. (b)

Več mizarjev
sprejemem v stalno delo. Iščejo tudi mizarskega mojstra ali mizarsko obrt v najem. Naslov v upravi »Slovenca« pod 20082. (b)

Dva čevljar. pomočnika
za ženska dela, sprejme Ignac Grašič, čevljarstvo, Kranj, Stara cesta št. 11.

Dekle
pridno in pošteno, ki zna tudi kuhati, takoj sprejemem. Naslov v upravi »Slovenca« pod 20058. (b)

Kmečko dekle
samostojno v meščanski kuhinji in drugih gospodinjstvenih delih, dobi službo. Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Marilja 350« št. 20068. (b)

Čevljarski pomočnik
vaje sivihih in zbitih del, išče nameščenje. Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Zmožen« št. 20104. (a)

Pouk

Krojni tečaj
Jožice Kumelj-Rus se prične

8. januarja 1941.

Prijave: Ljubljana, Jadranska 22 (tramvajska postaja Stan in dom). — Po naročilu izdelujem vse kroje (šnite) po meri in šuralu.

Čevljarsko šteparico
sprejemem takoj. Plačam dobro, mesto stalno. Zarnik Alfonz, Gajeva 9. (b)

Dva mizarska pomočnika
za fino pohištvo, sprejemem takoj. Škrbine & Komp., St. Vid, Vižmarje.

Služkinjo
pošteno in pridno, z dežele, sprejemem. Linhartova 7. (b)

Služkinja
ki je samostojna kuharica in opravlja vsa druga hišna dela, dobi takoj mesto. Plača po dogovoru. Franc Ovirik, Povšetova 38, Ljubljana. (b)

Pozor mizarji!
Dobro vpeljana trgovina s pohištvo sprejme mizarskega mojstra s kavčijo, event. sprejme družabnika. Natančne ponudbe upravi »Slovenca« pod »Pošteno« št. 20107. (b)

Vajenci

Krojaškega vajenca
takoj sprejemem. Vrblinc, Vidovdanska 20.

Vajenec
za kolarsko obrt, se takoj sprejme — hrana in stanovanje v hiši. Debeljak, Primskovo, Kranj.

Vajenca
takoj sprejme trgovina z mešan. blagom in lesom. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 20.011. (v)

Mizarskega vajenca
sprejemem. Oskrba v hiši. Erjavce Alojzij, Vič št. 19a. (v)

Vajenca
poštenih kmečkih staršev se sprejme v trgovino. — Kopušar, Apače, Sv. Lovrene na Drav. polju. (v)

Mizarskega vajenca
sprejemem s vso oskrbo. Janez Japel, Drenov grič, pošta Vrhnika. (v)

Vajenca
za steklarsko in steklobrusaško obrt — takoj sprejme »Spectrum« d. d. Celovška 81.

Vajenko za trgovino
mešanega blaga na deželi — sprejemem. Oskrba v hiši. Naslov v upr. »Slovenca« pod št. 19976.

Krojaškega vajenca
sprejme Rems Ivan, Ljubljana, Vogelska 5. (v)

Mizarskega vajenca
starega 16 let, z Vrhnike ali bližnje okolice, sprejemem proti tedenski plači. Krže, mizarstvo, Vrhnika.

Mizarskega vajenca
sprejemem takoj. Artnak Josip, splošno mizarstvo, Ljubljana, Jenkova ul. 7.

Glasba

Izredna prilika! Društva
Tamburaški instrumenti, kompletni, dobro ohranjeni, ugodno naprodati. Ponudbe upravi »Slov.« pod zn. »Redka prilika« št. 20.005. (g)

Prodamo

Najugodnejši nakup
moskih oblik tudi Preaker, Sv. Petra a. 14, Ljubljana

Šivalni stroj
malo rabljen, skoraj nov, poceni prodaja »Nova trgovina«, Tyrševa cesta 36, nasproti Gospodar. zveze.

Ovčja kožušina
jagencove in ovčje kože dobite v vsaki količini najceneje pri Ivanu Babniku, Dobrunje pri Ljubljani. (l)

Vosek la.
rumen in bel, ima večjo količino po ugodni ceni naprodati: Medarna, Ljubljana, Zidovska ulica 6.

Triciklje
najboljše izdelave, s prim. gumami, dobavljajo se po stari ceni: Mehanična delavnica Suštaršič, Tyrševa 13, levo, dvorišče. 1

Peč, mizni štedilnik,
peč na žaganje, plinsko peč, rešo, predpečni štedilnik in drsalke — ugodno prodaja »Metallia«, Gospodarska 16. (l)

Stoječ bukov les
za drva in plohe ca 1500 do 2000 metrskih klafter, prodam po ugodni ceni. Reflektanti se naj zgledajo pismono ali ustmeno na Andrej Mihelič, Hudi kot pošta Ribnica na Pohorju.

Jabolka
obrana, mošanci, bobovec, zimsko pakovanje — nudi za neto kg po 5, 6, 7 din franko Dravograd: Henrik Cehner, trg., Lj. beliča, Koroško.

Pozor!
Velika zaloga rabljenih čevljev, moskih oblik, sušen, novih galos in gumastih škornjov — dobite najceneje — popravljamo vse vrste čevljev, snežak in galos, hitro in poceni, se priporoča KLAVER, Ljubljana, Vošnjakova 4.

Šivalni stroji
velika zaloga Anker, Central, Bobbin, z 20 letnim jamstvom, za gospodinjstvo, šivilje, krojače in čevljarje, tudi z 2 iglama naprodati se po nizki ceni — rabljeni od 300 din naprej pri tv. »Triglav«, Resljeva 16, Ljubljana.

Jermene za smuč
iz krom usnja, 60 parov, poceni prodam.

Frane Jenko, trg. usnja Medvode.

„VELEBIT“
otroški voziček ZAGREB, lica št. 55

Najnovejši modeli, najnižje cene v specialni in največji trgovini otroških vozičkov. Prodaja za gotovino. Prevos in omot se ne računa. — Cenik s slikami brezplačno. — Izrešite oglaš zaradi naslova.

Dolgoletna precizna pisava

Stabilni, dvojni oklop proti prašini povečuje znatno trajnost stroja Mercedes Superba. Tudi po dolgoletni veliki rabi piše jasno in ravno. Izkazan stroj naprednih ljudi pri poslovanju in v privatni rabi! Ali za najvišje zahteve: Mercedes Selekta, mali stroj z napravami in sposobnostjo velike pisarniške mašine.

Izvolite nam poslati dolnji odrezek

J. Glad-Mercedes

Zagreb, Nikolićeva 14 / Post. predal 49

Zelim spoznati brez stroškov in ne dabi bil primoran za nakup Mercedes pisarniški stroj — Mercedes mali stroj. — Pošljite mi ponudbo — Predvedite mi enkrat stroj — Pošljite mi prospekt.

(Neželjeno žrtiti!)

Ime: _____

Naslov: _____

Zastopnik za Slovenijo: Jože Oražem, ml. Ljubljana-Moste, Petriceva 12.

Ročno slamoreznico

12-colsko, prodaja po niski ceni Peter Dolenc, Šmarca 96, Kamnik. (l)

Moško in žensko kolo

zelo ugodno prodam. — Prvo vrstna znamka, obe popolnoma novi. Kovačič, Cigaletova 11. (l)

Šivalni stroji »Joh. Jax«

so že skozi 60 let znani kot najboljši. Rabljeni stroji vedno na zalogi. Ivan Jax in sin, Tyrševa cesta 36.

Auto-motor

Poltovorni DKW avto
(Lieferwagen), zaprt, nosilnost 600 kg, nove gume, jeklena karoserija — porabi 9 lit. na 100 km, novejša tipa, kot nov — ugodno prodam. Kovačič, Cigaletova 11. (f)

3 stabilni motorji

15, 25 in 60 ks, predelani na pogon z ogljem, zelo ugodno naprodati. Generator delavnica, Ljubljana, Tyrševa cesta št. 13.

Tovorni avto

originalni, 4—5 ton, Diesel motor ali na bencin, kupim. Ponudbe s navedbo cene na Interreklam, Zagreb, Masarykova 28, pod K-5132.

Tovorni avto

pettonski, v najboljšem stanju, zelo ugodno naprodati. Generator delavnica, Tyrševa 13. (f)

Bencin

je drag in trajna skrb, zato si pustite predelati vaš tovorni ali osebni avto ali stabilni motor na pogon z ogljem. Generator delavnica, Ljubljana, Tyrševa 13. (f)

Stabilni motor

(Sauggasmotor), ležeč, 1 cilindrski z generatorjem in 1 velik, oba na pogon z ogljem, skoraj v novem stanju, zelo ugodno naprodati. Generator delavnica, Tyrševa 13. (f)

Petsedežni avto

najnovejši model, limuzina, amerikanec, porabi 18 lit. bencina, prevožen ca. 20.000 km, luksuzna oprema, nove gume — takoj ugodno naprodati. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Redka prilika« — nov amerikanec št. 20051. (f)

Oglašujte v edino uspešnem dnevniku »Slovenca«!

Kam pa kam?

Važno za vsakogar!

Sedanji težki časi zahtevajo zdrave živce, zato pridite k nam in pijte mleko, jogurt in smetano. Zajtrk, večerja in po naročilu mlečna hrana. — Se priporoča mlečna »Drama«, Erjavčeva 2.

Radio

Radio aparat

stiricevni, ugodno prodaja Julijana Florjančič, gostilna, Dravljice 287. (l)

Radio

dobro ohranjen 5 elektronski super, prodam. — Hassel, Trdinova 5. Ogled od 6 do 8 zvečer.

Radio aparat

TEFAG, znane tovarne Lorez, vam nudi najboljši 31 sprejem. Nizke cene in ugodna odplačila. Nova Trgovina, Tyrševa c. 36.

Objave

Izjava

Podpisani Jencič Jože, posestnik v Spodnji Rečici št. 1, izjavljam, da je neresnično, kar sem govoril o g. Cerovšek Jakobu, posestniku in mlinarju, šmihel št. 1. Obzhalujem, da sem ga žalil, in se mu zahvaljujem, da je odstopil od tožbe. — Jencič Jože.

Tako lahko dobavljamo:

Dieselove motorie:

4, 8, 10, 16, 20, 24, 30, 48 in 60 KS

Drobitelce:

1,5—2,5 m³/uro in 6—9 m³/uro

Plinski motor: 100 KS

Cenjena vprašanja nasloviti na
Jugoškoda a. d. Zagreb
Boškovičeva 32

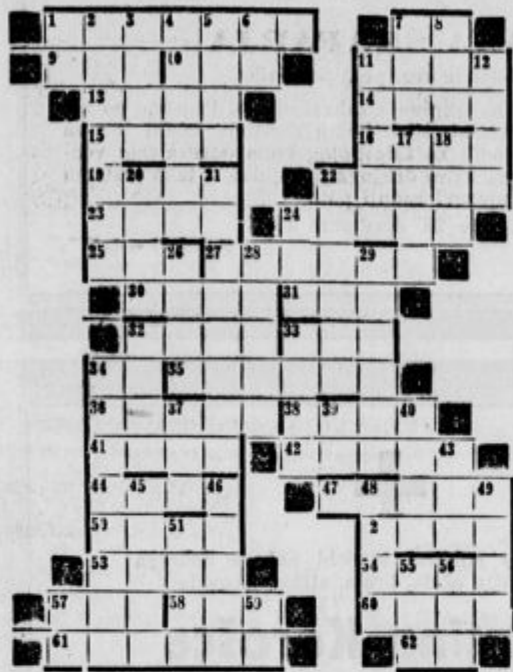
DA VKLJUB DRAGINJI OMOGOČIMO NAKUP VSAKOMURI
PRED NAKUPOM ZAHTEVAJTE NASO PONUDBO
OBRTNIKI, TRGOVCI IZREDEN POPUST!

Zalujoči ostali

Nedeljska križanka

Besede pomenijo: Vodoravno: 1. Vodno prometno sredstvo; del zrakoplova. 7. Star veznik. 9. Žensko krsto ime. 10. Lombardska reka. 11. Majhna utežna mera. 13. Predsednik vlade slovaške republike. 14. Mlinsko korito. 15. Latinsko ime za boga ljubezni. 16. Hodnik voza, predvežje (tujka). 19. Preprosto žensko pokrivalo. 22. Znamka in tovarna žepnih ur. 23. Veznik. 24. Prislovno določilo kraja. 25. Romanska beseda za zlato. 27. Pokrajina, grofija v Veliki Britaniji. 30. Popularen italijanski nogometaš. 31. Medmet; tudi zelo rabljena tujka, ki pomeni sestav, moštvo, epiko. 32. Vrsta cigaret. 33. Smučanje. 34. Osebnostni zaimek. 35. Tujka za ravnilo. 36. Lepo vedenje. 38. Posvetna oseba; človek, ki o kaki stvari ni poučen. 41. Del človeškega telesa. 42. Telesno močan in velik človek. 44. Svetopisemska oseba. 47. Angleški otok v vzhodnem Sredozemlju. 50. Sinjska junaška viteška igra. 52. Žensko krstno ime. 53. Znano špansko ime (general). 54. Notranjska reka ponikalnica. 57. Svetnik, pomočnik zoper bolečine v udih. 58. Časovna enota. 60. Ameriška gospodarska državna organizacija. 61. Romunsko mesto ob Donavi. 62. Pevska nota.

Navpično: 1. Oblika osebnega zaimka. 2. Jezero in reka v Severni Ameriki. 3. Znameniti samostan ob Ohridskem jezeru. 4. Ena izmed Združenih držav Severne Amerike. 5. Univerzitetni profesor na teološki fakulteti v Ljubljani. 6. Romanski določni člen. 7. Napladičlo. 8. Vrsta barvne prevleke. 11. Španski velikaš. 12. Kino-reklamno podjetje. 17. Ostrejši opomin. 18. Oblika vode. 20. Sofijski dnevnik. 21. Nauk o zvoku. 22. Umetnine zgodovinske vrednosti, starinoslovje. 24. Konica. 26. Velik ptič. 28. Tropska rastlina ovijalka. 29. Moško krstno ime. 32. Koroška reka. 33. Vas, naselje. 34. Bikoborec. 37. Vsebuje, poseduje. 39. Ploskovna mera. 40. Moško pokrivalo. 43. Vročni veznik. 45. Naravna, lepo zgleda. 46. Fevdni podložnik, vojaški zaveznik. 48. Nedotakljiv, nedovzeten. 49. Obvodna zival. 51. Turški sodnik. 55. Egiptovska reka. 56. Razdobje, doba. 57. Osemnajsta in druga črka v abeceni. 59. Kemična oznaka za prvine.

Rešitev nedeljske križanke

Vodoravno: 1. Sobota — 7. Vrl — 10. Mimoza — 11. Sapa — 12. Ga — 14. Meso — 16. Tona — 17. La — 18. On — 19. Akt — 21. A. d. (anno Domini) — 23. Lj — 25. Ura — 26. Vtis — 28. Do — 29. Lep — 31. Vera — 33. Na — 34. Sok — 36. C. d. — 38. Lord — 40. Ni — 41. Podanik — 42. Lo — 43. Raja — 45. S. k. — 47. Čaj — 49. Koža — 51. Ana — 53. Omar — 55. Al — 56. Som — 57. Pi — 59. Od — 60. Lak — 61. Iti — 62. Op. (opus) — 63. Mi — 64. — 64. Voda — 66. Pn. — 67. Kvas — 68. Rena — 70. Salama — 71. B. s. a. — 72. Talijsa.

Navpično: 2. Osa — 3. Ba — 4. Opora — 5. Tana — 6. Agava — 8. R. m. — 9. Lek — 10. Motociklist — a) Ital — b) Model — c) On — d) Zal — 13. Akt — 15. Sod — 17. Lev — 20. Tisočak — 24. Jud — 25. Urija — 27. Sodar — 30. Polom — 32. Ena — 33. Nos — 35. Kaj — 37. Dkg. — 39. Rož — 43. Rep — 44. Anoda — 46. Kolpa — 49. Kopel — 50. Ali — 52. — Adam — 54. M. a. n. (Diesel) — 55. Ata — 56. Sra — 58. Iva — 61. Iva — 63. Maj — 65. Ol — 67. K. s. — 69. Nl.

Otroški kotiček

Mihčeve čudovite dogodivščine

(211) Kralj še vedno priglanja Mihca, naj sprejme kakšno darilo. Pokaže mu diamant, velik kot labodje jajce. Mihca pa vse trdovratno odkloni.

(212) Zato so pripravili za Mihca posebno sobo z zlatom obrobjenim pohištvo. Toda vse to se našemu prijatelju zdi tako dolgočasno. Vse mu preseda. Hoče se mu svobode. »To je vse skupaj samo zlata kletka,« si misli.

M.A.N.

MASCHINENFABRIK AUGSBURG-NÜRNBERG-A.G.

DIESEL MOTORJI

stabilni in ladijski

PLINSKI MOTORJI

(SAUGGAS) na sesalni plin

Zahtevajte ponudbe od zastopnika

M.A.G.

ZAGREB Varšavska ul. 11

Veliko metalurški podjetje

potrebuje

livarskega mojstra

izkušenega, z dolgoletno prakso. Prednost imajo tisti, ki so delali na formiranju in livanju ieklenega liva. — Prošnje z referencami poslati vsaj do 20. januarja 1941 na upravo »Slovenca« pod »Metalurgija« št. 19938.

Znani »SALVAT ČAJ« proti žolčnim kamenčkom in bolečinam žolčnega mehurja se doblja pri glavnem zastopniku: Apoteka Sv. Ivana, Zagreb, Kaptol 17. Prospekte o zdravljenju pošljite nam zastonj. O. z. S. br. 27570-1938 En. 5457

Zlogovnica:

Sestavi iz zlogov: ba, bo, da, e, do, ka, h, li, la, ma, na, ni, o, o, po, ra, tel, tek, va, zi — besede sledečega pomena: slika — kožni pojav ob udarcu, vnetju — evropska denarna enota — tapetnikova potrebščina — kamnu podobna snov črne barve — dolžinska mera — orientalska plesalka. Prve črke dobljenih besed povedo znan letoviški in smučarski kraj na Dolenjskem, tretje črke pa slovenskega pevca-tenorista, člana dunajske opere.

Rešitev nedeljske zlogovnice:

Soteska — Mirogoj — Ukmar — Človek — Argirokastro — Nalika — Juan — Elvira. Prve črke: Smučanje, tretje: trmoglav.

Ig pri Ljubljani

Zadet od srčne kapi je na Kramencih na sveti večer umrl Anton Kraljič. Bil je ugleden posestnik, ki je mnogo pretrpel in izkusil, saj je oče otrok — kar za dober šolski razred jih je. Sedaj jih je še 15 živih. Najstarejši je padel v Galileji. Otroke je pošteno preživljal in krščansko vzgojil. Moč je črpal iz vere. Zadnja leta je bil večkrat tudi ob delavnikih pri sv. maši. Preostalim naše sožalje! Pokojnemu naj Bog podeli mir in tako zaslužno večno plačilo.

V spomin na našega voditelja dr. Ant. Korošca

naročimo njegov „SLOVENSKI GOSPODAR“

Ko smo v dnevih naše največje narodne žalosti prebirali življenjepis našega voditelja dr. Ant. Korošca, smo povsod brali, da je bil urednik tednika »Slovenski gospodar«, ki izhaja v Mariboru letos že 74. leto! Dr. Franc Sušnik, ravnatelj državnega učiteljskega v Mariboru je v svojem žalnem govoru na mestnem magistratu v Mariboru med drugim rekel tudi tole: »Maribor je dr. Korošev politični rojstni kraj, tiskarna sv. Cirila pa je dr. Korošev politični rojstni dom, kjer je urejeval »Slovenskega gospodarja.« — Gospod dr. Korošec je bil stalno član novinarske organizacije in je redno pošiljal svojo izkaznico v potrdilo Tiskarni sv. Cirila, da je urednik »Slovenskega gospodarja«.

»Slovenski gospodar« je ponosen na tega svojega urednika in še posebej na dejstvo, da je slovenski narod v njegovem uredniku dobil svojega voditelja. »Slovenski gospodar« se zaveda, da mora tudi v bodoče združevati sodelavce in somišljenike dr. Korošca, da nadaljujejo njegovo delo. Enako pa je gotovo, da bodo tudi sodelavci dr. Korošca razumeli važnost »Slovenskega gospodarja«, ki kot prvobranitelj naše severne meje stopa v 75. leto, in je vso to dolgo dobo častno vršil svojo dolžnost do slovenskega naroda.

*

Danes prihajamo pred vas z naslednjim predlogom:

V spomin na našega voditelja g. dr. Antona Korošca, urednika »Slovenskega gospodarja«, si naročimo v tem letu njegov list »Slovenski gospodar«. — Ta list naj nam vsem postane stalen živ spomin na našega največjega moža z naše severne meje in naj nam bo vsaktedenski opomin, da mislimo na naše narodne meje!

Naročam kot novi naročnik »Slov. gospodarja« za letno naročnino 38 din (polletno 20 din, četrtletno 11 din).

Naročilnica

Znamka za 1 din

Upravi

»Slov. gospodarja«

Maribor
Koroška c. 5

Ime
Priimek
Stan
Kraj in h. štev.
Pošta

Saba Radio

Preciznost in kvaliteta
Sodobni aparat z najpopolnejšim glasom
Generalno zastopstvo in skladišče

Radio Bremec — Celje

Radio Lušicki, Maribor, Koroška cesta št. 11
Zastopniki: Radio Zupan, Mojstrana
Edvard Fischbacher, Trbovlje

Zahtevajte povsod naš list!

Zahvala

Ob priliki težke izgube našega dobrega soproga, očeta, brata, strica in svaka, gospoda

Viktorja Zoriča

izrekamo prisrčno zahvalo preč. duhovščini Sv. Družine, zastopnikom Jugoslovanske tiskarne gen. ravnatelju g. Košičku, ravnatelju g. Kramariču, g. Matičiču, gđ. Španovi od uprave »Slovenca« in vsem njegovim stanovskim tovarišem, dalje pevskemu društvu »Grafika«, predsedniku g. Erjavcu za ganljiv govor, skupini Bojnikov Ljubljana-Moste ter nje predsedniku g. Rozini za poslovitni govor, vsem moščanskim pevskim zborom, gasilnemu društvu Moste, vsem darovalcem prekrasnih vencev in prav vsem, ki so blagega pokojnika v tako velikem številu spremili na njegovi zadnji poti.

Ljubljana-Moste, dne 28. decembra 1940.

Zalujoči ostali

Zahvala

Ob bridki izgubi naše predobre, blage soproge in zlate manice, gospe

Minke Rosenstein roj. Dovnik

soproge žolskega upravitelja v pok.

katero smo dne 26. decembra 1940 spremili na njeni zadnji poti, se vsem, ki so nas za časa njenega dolgega trpljenja, kakor tudi ob smrti tolažili in z nami sočustvovali, najiskrejeje zahvaljujemo. Posebno se zahvaljujemo gg. dr. Brandstetterju in univ. prof. dr. Lušickiju, č. duhovščini, zlasti g. župniku Jenku in vsem, ki so jo počastili z venči in s spremstvom na njeni zadnji poti. Vsem naša prisrčna, iskrena zahvala!

Ljubljana, Ljutomer, dne 28. decembra 1940.

Zalujoči rodbini: Rosenstein - Šašel
in ostalo sorodstvo

Uprava Harvard Auerspergovega veleposestva »Turjak« v Namršlju naznanja, da je dne 22. decembra 1940 umrl njen član, gospod

ERVIN pl. ADAMOVICH

računovodja

K večnemu počitku smo ga spremili dne 24. decembra 1940.

Naj mu ostane ohranjen časten spomin!

V Namršlju, dne 28. decembra 1940.

ZAHTEVAJTE BREZPLAČEN KATALOG

MEINEL HEROLD
ZAJETORICE GLAZBIL
MARIBOR
ŠT. 102

BREZPLAČEN POUK V IGRANJU!

Žago venecijalko

s tremi rezili na električni pogon prodamo. Žaga leži ob banovinski cesti v bližini Ljubljane. Pojasnila in pogoje daje občina Dobrova pri Ljubljani. Pismene ponudbe do 15. januarja občini Dobrova.

Velika in prostorna

skladišča

z dvoriščem v neposredni bližini glavnega kolodvora, na vogalu Masarykove in Metelkove ulice — oddam takoj skupno ali posamezno. — Informacije se dobijo na Kerkovem trgu 11-I, ali pismene ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Velika skladišča« št. 20049.

VERITAS

GENERALNO ZASTOPSTVO
IN SKLADIŠČE

Anton Bremec
Celje

Zahtevajte cenik!

Kupujte

»Slovenčev koledar«

ki je najzanimivejša knjiga današnjih dni.

Najlepše darilo za novo leto!

Stane le 28 dinarjev

Koledar s poslovnim delom stane 6 dinarjev več.

Dobite ga v vseh knjigarnah!

Premog
koka, drva nudi
I. Pogačnik
Ljubljana, Bohoričeva 8
telefon 20-59
Postrežba brezplačna

Naložbe kapitala - prodamo:

Parno žago

z brzotek, polnojarmenikom v nepretrganem obratu na ugodnem križišču.

Dobro vpeljeno lesno kartonažo

priključeno k parni žagi, s številnimi stroji; za konzum v državi.

Trgovino z mešanim blagom

z vso zalogo, v zelo prometnem kraju, s hišo in gospodarskimi posloplji. — Obratuje se skupno z gornjo lesno industrijo.

Kmetško posestvo

v hiši gostilna in trgovina, z lepim gospodarskim poslopljem ter žganjarske in inventarjem. — Vse je enega lastnika in je naprodaj iz proste roke zaradi preselitve lastnika. — Je v bližini Ljubljane.

Ponudbe na upravo »Slovenca« pod šifro »Lesna industrija« št. 19.947.

ZAHVALA. Za premnoge dokaze iskrenega sočustvovanja ob bridki izgubi našega ljubljenežnega sina, brata, strica in svaka, gospoda

IVANA ŠKAFARJA

učitelja in rez. peš. poručnika

se tem potom vsem najiskrejeje zahvaljujemo. Posebno se zahvaljujemo č. duhovščini, oficirskemu zboru in častni četi za spremstvo, vojaški godbi za žalostinke, vsem darovalcem vencev in cvetja ter vsem, ki so dragega pokojnika v tako častnem številu spremili na njegovi zadnji poti.

V Ljubljani, dne 28. decembra 1940.

Zalujoči ostali

Vsemogočni je poklical k Sebi našega dobrega očeta, starega očeta, brata, strica, gospoda

Valentina Korošca

posestnika in pekoveškega mojstra v Št. Vidu

Pogreb nepozabnega bo v ponedeljek, 30. t. m. ob 9 dopoldne iz hiše žalosti v Št. Vidu št. 8 na farno pokopališče Št. Vid.

Št. Vid nad Ljubljano, 28. decembra 1940

Zalujoči

Umrla nam je naša dobra mamica, gospa

Štefanija Ličar roj. Jamnik

soproga zemljemerskega svetnika banske uprave

Pogreb nepozabne mamice bo v nedeljo 29. decembra ob pol treh pop. z Žal, kapelica sv. Marije, na pokopališču k Sv. Križu.

V Ljubljani, dne 28. decembra 1940.

Zalujoči soprog Karel;

Dimitrij, Tatjana, Pavlica, otroci — in ostalo sorodstvo

Alphonse Daudet:

125

Jakec

Prevedel Fišer Franc

»Ubogi fant, povejte mi vendar, kaj ste počeli?«

Zdravnik ni več govoril, ker se je bal, da bi bolnika prestrašil. Toda Jakec je na njegovem obrazu opazil isto žalostno pozornost, kot prejšnjega dne na Centralni ambulanti. Asistenti so obkrožili posteljo, šef-zdravnik jim je razlagal znake bolezni, ki jih je opazil na bolniku.

Jakec mora držati hrbet vsem tem radevednim ušesom. Po besedah: »Vdih, izdih, si-kaj-če hropenje, hropa na pljučnih vršičkih in v zaledju, hitra jetika,« je spoznal, da se njegovo stanje zelo resno, tako resno, da se je ugmiljena sestra, potem ko je zdravnik vse potrebno naročil, približala njegovi postelji in diskretno ljubeznivo vprašala, če je njegova družina v Parizu, če naj koga obvesti, in če pričakuje danes, ko je nedelja, kakšen obisk. — Družino? — Glejte! To sta dva človeka: mož in žena! Stojita ob vnožju postelje in si ne upata približati sel. To sta dva preprosta obraza, nekoliko prostaška, toda tako dobra. Smehljata se mu. Jakec nima drugih staršev od teh dneh, nima drugih prijateljev. Ta dva sta edina, ki mu nikdar nista storila ničesar zalega.

»No, Jakec? Kako ti gre... Ti je boljše?« je vprašal Belizar, ko je zvedel, da njegovemu prijatelju ni več pomoči in ki je skril svoj silen jok, ki se ga je loteval za vesel, brezskrben obraz.

Gospa Belizarjeva je prinesla dve lepi pomaranči in jih postavila k Jakcu na nočno omarico, nato mu je povedala vse, kar je ti stega dne počel njen sinček z debelo glavo in

se potem vsedla v kot svojemu možu ki ni več črnil besedice. Tudi Jakec ni več govoril. Si-roko razprte oči so nekam strmele. Na koga je mislil?... Drug to ni mogel biti kot njegova mati.

»Recite vendar, Jakec!« ga je nenadoma vprašala gospa Belizarjeva, »ali naj grem po vašo mater?«

Njegov, ugašajoči pogled je vzplamtel in se uprl v pošteno žensko... Da, prav to želim, zdaj, ko ve, da bo umrl, je pozabljeno vse, kar mu je njegova mati prizadela. Tako rad bi jo imel pri sebi, tako rad bi se stisnil k njej. Gospa Belizarjeva je že vstala, toda krošnjar jo je zadržal. Ob vnožju postelje se je vnel živahen razgovor. Mož ni maral, da bi njegova žena šla tja doli. Dobro ve, kako je jezna na »lepo gospo«, kako mrzi tistega moža z brki in ve, da bi začela kričati in se razburjati, če je ne bi pustili notri. Raznašalka kruha tudi dobro pozna svojega moža, ve kako lahko ga je ukaniti.

»Ne, ne! le mirna bodi, tokrat jo pripeljem,« je dejal po dolgem, zaupnem in živahnem prereku, ki ga je imel s svojo družico. Nato je odšel... Hitro je prišel na Avguštinsko nabrežje; toda to pot je imel še manj sreče kot prejšnjega dne.

»Kam ste namenjeni?...« ga je vprašal hišnik, ki ga je ustavil pod stopnicami. »H!« gospodu d'Argentonu. »Ali niste že včeraj bili tukaj?«

»Seveda,« je odgovoril prostodušni in ne-umni Belizar.

»A takole!« potem je brez pomena, da se trudite... Nikogar ni doma, odpotovali so na deželo in ne bodo se kmalu vrnili.

Da bi v tako slabem vremenu, mrazu in snegu šli na deželo! Belizar tega ni verjel. Zaman vtraja, zaman mu dopoveduje, da je otrok te gospe v bolnici. Hišnik je vso zgod-

bo vzel na znanje, ni pa nesrečnemu selu pustil niti praža prestopiti. In Belizar je bil zopet ves obupan na ulici. Nenadoma mu sijajna misel pade v glavo. Jakec mu ni nikdar povedal, kaj sta imela z Rivalsom; dejal mu je samo, da z ženitvijo ne bo nič. Toda že prej v lndretju in tudi v Parizu, ko sta skupaj stanovala, sta se večkrat pogovarjala, kakor dober je tisti zdravnik. Belizar ga pojde iskat in ga pripelje k prijateljevi bolniški postelji, da bo imel pri sebi vse en prijazen in ljubljen obraz. Tako je sklenil. Odšel je domov, si oprtal svojo krošnjo — brez nje ni nikamor šel — in se tresoč in sključen napotil po veliki cesti proti Corbeil, kjer ga je Jakec prvič srečal. Joj! Povedal sem Vam že, da ni uspel.

Gospa Belizarjeva je bila medtem več čas pri postelji svojega prijatelja. Ker moža tako dolgo ni bilo, ni vedela, kako naj pomiri bolnika, ki se je v nestrpnem pričakovanju svoje matere premetaval po postelji. Se neprijetnejše je bilo, ker je bila nedelja in so vse postelje bile obdane od obiskovalcev. Vsak trenutek so se vrata odprla in Jakec je nestrpnost gledal, kdo je vstopil. Bili so samo delavci ali preprosto oblečeni malomeščani, taki, kakršne vidite po ulicah; prišli so obiskat bolnike, se z njimi pogovarjali, jih bodrili, jih hočejo razveseliti z raznimi zgodbami, družinskimi dogodki in novicami z ulice. Večkrat se glasovi duše v solzah a očel se trudijo, da bi ostale suhe. Jakcu je udarjal na ušesa nejasen šum teh glasov in vinjal je prijeten duh po pomarančah. Vsakokrat, kadar kdo vstopi, se vzpne na trapezu in pade nazaj razočaran in obupan, ko še nikoli, vigeč, da njegove matere ni od nikoder.

Postal je spet otrok. To ni več mehanik Jakec, temveč naš mali Jakec (s črko K), mali sinček blondinček Ide de Barancy, ki čaka na svojo mater... In nje ni!

Ljudje neprestano prihajajo. Med njimi so

žene, otroci, malčki, ki presenečeni obstanejo videč, kako slaboten je njihov oče in z začudenjem ogledujejo njegovo bolniško haljo; pred oltarčkom vzdikajo od veselega presenečenja in bolniška sestra jih mora miriti... In Jakčeve matere ni... Raznašalka kruha že ne ve več, kaj bi pripovedovala. Polno izgovorov je že navedla: da je d'Argenton bolan in da sta mogoče na promenadi. Ne veoč, kaj bi govorila, je vzel iz žepa barvasto ruto, jo razgrnila na kolenih in se pričela igrati z njenimi resami.

»Nje ne bo...« je dejal Jakec kot takrat v malem stanovanju v ulici de Charonne. Vendar pa je tokrat njegov glas hripav, in čeprav, slaboten, zveni jezno...

»Prepričan sem, da je ne bo!« Nesrečnež je v silni utrujenosti in razočaranju zaprl oči; mislil je na ostale svoje nesreče, zbiral v duhu ostanke svoje uničene ljubezni in klical »Cecilija! Cecilija!« čeprav se glas ni ločil od njegovih nemih ustnic. Na njegovo stokanje je pristopila bolniška sestra in tiho vprašala gospo Belizarjevo, kateri obraz je bil ves objokan od solz:

»Kaj je temu dečku?... Ali mu je tako hudo?«

»Na svojo mater čaka... Ni je od nikoder... Čaka... Zato je revežu tako hudole!«

»Le hitro jo obvestite!«

»Moj mož je šel ponjo. No, vidite! Lepa mati je to! Mogoče se boji, da se ne bi njena draga obleka navzela bolniškega duha...«

Nenadoma je jezno vstala.

»Nikar ne jokaj dragec,« je dejala Jakcu, kot bi govorila s svojim malčkom, »jaz grem ponjo.«

Jakec je dobro slišal, da je odšla, kljub temu je s hripavim glasom in očmi uprtimi v vrata, ponavljal:

»Ne bo prišla... ne bo prišla...«